

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetni helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján törtenhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölveték s pontosan közöltetik.

A félév végéhez közelegtevel szives tisztelettel figyelmeztetjük kettős testvér lapunk t. Pártfogóit előfizetés iránti minél előbb intézkedhetőség végett, hogy nyomtató példányok száma iránt kívántatólag rendelkezessünk a' iker lapunkkal hiány nélkül szolgálhassunk. Ezentul is m. Széchenyi István gr. ur együttmunkálása 's más jelesink, főleg szaporított vidéki levelezőink hozzájárulása mellett folytatandjuk mind a' Jelenkor politikai hírlapot, mind encyclopaediai tartalmu folyóirat testvérét a' Társalkodót. Ezek tovább is hívek maradnak a' szinte 13 éves pályájokon tanusított irány-elvekhez, melyek mindenkor és minden szükséges és hasznosra nézve a' lokonkénti józan haladásban, s bármi párt- vagy vélemény-árványklatól származó, de nemzeti 's alkotmányos átalakításban, szóval az idealismust a' realismussal — a' mennyire sajátos viszonyinknál fogva cél- vagy korszerű — boldogítólag összeolvastani törekvő politikai synthetismusban összpontosulnak.

Eddigi szokásunkhoz híven valamint 1837 's 1840. országgy végén, egy ígéretünk szerint a' folyóin is kedveskedünk tiszt. Pártfogóinknak a' keletkezendő új törvényekkel, még pedig az érintett évekéhez hasonló 4rét alakban. Ertesítünk mindennemű hirdetés jutányos díjért közöl. Az előfizetés marad az eddigi, t. i. félévre postán és Budapestben házhoz küldve borítékosan 6., borítékalanul házhoz küldve pedig 5 p. frt. Külföldre vagy bárhová az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a' bécsi es. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni; belsőre pedig az ország 's kapcsolatos részei minden kir. postahivatalnál 's nálunk Pesten uri-utca 453dik szám. Trattner-Károlyi ház első emeletén bármi biztos alkalom által, vagy szorgalom- és gyors- kocsiján. Változó lakásuaknak legtanácsosb a' szerkesztőségőt előfizetni. A' cizmek t szaleiratu beküldetéséért könyörgünk, ez uttal is tisztelt szorgalmas levelezőinknek 's közremunkáló ügyfeleinknek szives hálaikat jelente 's a' nemzet kalauz kegyei mellett további segéd gyamolításukat bizodalmasan kérve ki.

A' Jelenkor és Társ. szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: Mednyánszky Aloiz; Országgyűlési közlemény: (pótlék a' 212d. ker. üléshez a' városrendezési ügyben; 213d. ker. ülésb. Orosz Elek ungmegyekövet megfogatásáról előleges jelentés után a' vallási köz sulyok, az egyházi áldásmeztagság 's turo-polyai kerületrendezés iránti üzenetek 's törvény és felirasi javaslatok vizsgálata; azután az megyes egyik sérelmi 's kívánati tárgyalattak a' 12d. pontig; jun. 12d. 213d. ker. ülésb. Piume és Buceari elrendeztetése iránti üzenet 's (javaslat; szintaz nap a' 158d. orsz. rdi ülésb. 9 kerületi munkalat bemutatása után kir. személynök előterjesztése az ungi követ megöletése körülményeiről; erre történt követi nyilatkozatok; vegy. házasságok iránti k. leirat iránti viták; jun. 13k. 215d. ker. ülésb. városrendezés ügyi üzenet; szintazon nap 159d. orsz. rdi ülésb. vallási sulyokat 's áldásmeztagságát illető üzenet, a' frdnél szintekk. r. különféle rdi üzenetek felolvastatása 's köziratra hoesattatása; magy. gazd egyesület júniusi közgyűlése; Zalamegyei tisztújítás sikere 's tisztikar névsora, Nyitra megyei új alispánok; Torna, Gömör-Kishont 's Borsodmegyei 's tiszaineni egyházkerül. gyűlés határozati.)
Spanyolország (újabb pénzüszükség; Aggódás Hayti iránt.)
Anglia (észrevételek O Connell fogsága körül; részletek Miklós cár londoni látogatásáról.)
Franciaország (Soul't nyilatkozata az algiri viszonyok ügyében.)
Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Pozsonybul érkezett hiteles tudósítás szerint azon szomorú hírt vettük, hogy nm. b. Mednyánszky Aloiz es. kir. aranykulesos, b. tit. tan. a' m. k. udv. Kincstár 's tanulmányi biztosság és könyvvizsgáló testület elnöke, Nyitra vgye főispánja, Trenesénynek pedig főkörmányzó-helyettese, a' m. tudom. akademia igazgató és tiszteletiflagja 's a' nyitra megyei tisztújításáról visszatevén utközben Galgócson t. hó 17kén bélgynuladásban 23 órai sulyos szenvedés után délelőtti 11 órakor elhunyt. A' ritka tudományos műveltségű 's tulajdonu kormányfő, jeles író, szóval díeső polgár és embernek meglepő halála számos tisztelőjében országsszerite és külföldön bíratos érzést gerjesztend, de legméltóbb 's tartósb fájdalomat kedves övéi 's közönszeletű magas rokoniában e' kora nagy veszteség. Béke árnyékának.

T. Nyitra vgye mult héti tisztújításán alispánokká lettek: első: Tarnóczy Kázmér; 2dik: Ghiezy Károly. Az egész tisztikart közelebb.

Országgyűlési közlemény.

(Pótlék a' 212d. ker. üléshez a' városok elrendezése körül.) Mellőzven azon pontokat, melyeknél vagy nem volt észrevétel, vagy a' FÖRR. javaslata elfogadtatott, a' RR. következő szakaszoknál maradtak előbbi nézeteik mellett: a' 231, ugy szinte a' 250—256 §§nál; az ezután javasolt új szakaszra nézve azon észrevétel tetteik, mikép a' FÖRR. elfogadják, hogy a' közgyűlés különösen is megbízhat valakit, 's ha tisztviselőt biz meg, ez a' közgyűlésnek van alárendelve; nem lehetvén a' FRR. észrevételét elfogadni, hogy a' tisztviselők csak a' tanács alárendeljei; maradt a' régi szerkezet. A' 257 §nál a' három képviselőnek, vagy a' FÖRR. szerint megbízottnak szavazati jog igényelték, mire azonban egy megyei követ megjegyzé, hogy ettől a' RR. már előbbi alkalommal elállottak, így tehát szavazhatásra vissza nem mehetnek, 's meg kell elégedniök az ellenörködésel Emlékeztete tovább egy megyei követ, hogy a' kisgyűlést ő indítványozta, hanem a' RR. elállottak tőle; ha most már a' FÖRR. javaslata elfogadtatik, a' felszólalásnak jegyzőkönyvebe iktatása csak eredvény nélküli formalitás lesz, mely tetemes visszaélésekre adand alkalmat; szükséges tehát, hogy e' három tag ellenmondása után közgyűlés tartassék annak eldöntésére, hová való legyen a' tárgy, addig pedig a' végrehajtás függesztessék fel; maradjon az előbbi szerkesztés. Hoszszasb viták alkalmikor a' lengyel veto hozatott fel például, 's megjegyeztetett, hogy illy hathatós ellensuly szükséges a' tisztviselők egybeforrása ellen; ha tehát az előbbi szerkezet meg nem marad, legyen szabad a' kisgyűlésekre visszatérni. Azon kívánat is nyilvánítottatott, hogy közgyűlési tárgyaknál csak a' tagok két harmada határozzon. Végre az előbbi szerkesztés maradt meg, ugy szinte a' 263, 268 és 269 §§nál is ez utóbbi az ősiség tekintetéből; nemkü-

lőben a' 282 § az okok kifejtése mellett; a' 294 § azon okból, mivel nincs megbízott; a' 297 §. azon okból, mivel a' főfelügyelő el nem fogadtatott. A' biztosságok nyilvánosságát megrendelő 310 §nál kétfelé ágazván el a' vélemények, a' már első alkalomkori okoknál fogva végre szavazás sürgettetett, de itt is a' régi szerkezet nevezetes többséggel megtartatott; továbbá a' 311 és 316 a' 317 utáni §ban halasztottan mondassék ki: „a' 12 ezer lakoson aluli városokban.“ Maradt még a' régi a' 324, 335—346, valamint az ezutáni §nál, továbbá a' 351, 358, 350, 371 utáni §§ok. Az V. rész, miután a' főfelügyelő el nem fogadtatik, megmarad; a' 380, 's a' kir. díjra nézve is, végre a' 387, 388 §§. 's a' IX. részre nézve is. A' többi főrendi javaslat elfogadtatott.

213d. ker. ülésb. jun. 11kén elnökség, jegyző 's tollvivő az előbbiekt. Ülés- megnyitáskor Mihályi kerületi elnök a' tegnapi megbíztás következtében jelenté, mikép személynök ő nmga teljesen osztozik a' t. RR. nek szerencsétlen tagok borzasztó meggyilkoltatása feletti szomorú aggodalmában, 's a' táblát előleg is tudósítja, hogy Ung megye néhai követe Orosz Elek a' véghezvitt bírói nyomozások következtében tulajdon inasa által egy büntetés segítéségével meggyilkoltatott. A' gonosztevő elfogatván, tettét már megvallotta, ellillant büntetésre pedig loghathatóságban üldöztetik, 's a' Dunába vetett holttest feltalálására minden szükséges rendelés megtétt. A' gyilkosok bíróság elibe fognak állítani, hogy a' boszuló igazság egész sulyát velök megéreztesék. Erre az ősz kerületi jegyző megilletődött hangon kijelenté, mikép a' táblának ezen borzasztó esemény feletti fájdalomserzetben minden tagja kivétel nélkül osztozik, miután szeretve tisztelt követársuk Orosz Elek nem a' természet által kijelölt uton, hanem egy gonosztevő istentelen merénye által élete virágában fosztatott meg élettől 's indítványozá: személynök ő exc. ismételve kéressék meg a' t. RR. nevében, hogy a' holttest feltalátásáról e' táblát azonnal értesíteni méltóztassék, annak méltó eltakarításáról gondoskodhatásra nézve. Ha azonban az e' végrei intézkedés siker nélkül maradna, 's a' holttest 4, 5 nap mulva meg nem talátatnék, ekkor is ugymond kikérjük ő kegyelmessége tudósítását, hogy e' tárgyban azt tehessük, mit a' dolog természete és szívünk sugalma javasol. Ezen általános helyesléssel fogadott előadásra egy más megyei követ aláírási ivet indítványozott nyitlatni, melynek eredvénye mind a' holttest feltalálójának, mind a' gonosztevő felfedezőjének nevezetes jutalmat biztosítson. (Elfogadtatott.) Felolvasá ezután a' jegyző a' t. RR. második üzenetét az unitariusok állapotáról, mely elfogadtatván következék a' görög vallásuak ügyébeni üzenet felolvasása 's elfogadtatása; ezt követé a' vallásbeli közönséges sulyok 's nehézségek tárgyábani másodüzenet hitelesítése; azután a' vegyes házasságoktól a' magyarországi katolikus papság által az egyházi áldásmeztagsági tárgyban a' FRRhez intézett másodüzenet; végre a' turmezei kerület elrendezéséről üzenet 's felirasi 's törv.-javaslat megvizsgálása. Ezen irományok lényeges változtatás nélkül fogadtattak el. — Átmentek azután a' t. RR. az országos sérelmek 's kívánatok folytatólag tárgyalására, következvén a' II. osztály, vagyis egyes vgyek fölterjesztendő sérelmei és kívánatai, melyek lényeges tartalma következő: 1.) A' m. k. u. kancellariának azon rendeletét, miszerint monyászai birtokos Névery Sándor részéről a' Török nemzetség mint idéznai birtokosok ellen támasztott határkérdést, az alspáni eljárástól, hol az már meg is indítatott vala, 's hová azt a' megye is utalta törvény értelmében, elvonván, a' Kamra mint hajdani földesur részéről kiküldött kamrai biztos által eldöntetni két ízben is parancsolta, megsemmisítetni 's az ügyet, — annál is inkább, mi-

vel a' 40 évet meghaladta birtokot törvényes bírói ítélet nélkül nem vehetni el, a' törvényes határbíróhoz utasítatni kívánta: a' dolog érdeme terjedelmesen adatván elő; a' választmány véleménye: A' mennyiben a' felhívott legfelsőbb rendeletknél fogva a' határkérdés elvitelése világos törv. által rendelt utról és bíróságtól elvonatik és kamrai biztos elhatározására bizatik: sérelem 's így orvoslásul felterjesztendő. Végzés: Elfogadtatik. 2.) A' m. k. helytótanács az adószedőket számadásaiktól feloldozó leveleket Zemplény megye fölterjesztése ellenére tovább is szokott ovas mellett rendelvén kiadatni, azon okból, mert gyakran később oly körülmények fejlődhetnek ki, melyek a' számadók javára szolgálhatnak, a' megye ellenben két rendű tekintetből vevén fel a' számadásokat, ugymint a' nem helyes fizetés és hibás kiszámítás 's összeadás tekintetéből 's ezen két kérdést pontos vizsgálatkor végkép nemcsak eldönthetőnek, hanem szükségkép el is döntendőnek vélvén — elhatározatni kívánatik: hogy az egyszer megvizsgált számadások többé kérdés alá ne jöhessenek; ha pedig valamely nem helyes fizetés történt, arra a' számadó azonnal feleletet adjon, 's ez a' végső elhatározásba tétessék, mert különben mikép lehetnének az abba nem avatott örökösök idővel számadásra vonandók? Vélemény: Ezen igazságos kívánat az előadásban fölhozott okoknál fogva felterjesztendő. Végzés: Elfogadtatik. — 3.) Horváth Rozália és Kovács Eszter közt fenforgó 's a' kiküldött megyei választmány által el is döntött sommás osztály tárgyában Horváth Rozália folyamodása következtében a' m. k. udv. kancellária annak felhözásával, hogy a' kérdéses eset az 1836: 14dik törv. czikkelyre nem vonathatik, a' választmány eljárását megsemmisítette: minthogy az 1836: 14. t. cz. értelmében véghezvitt eljárásnak ekkinti megsemmisítését azon törvény rendeletével össze nem egyeztetetni, ezen sérelmet jövőben előfordulható esetek tekintetéből orvosoltatni kívánja; nemkülönbön Tholt János, Tholt Dienes eleni világos örökösödési perben az eljáró bíróság által hozott ítélet legfelsőbb helyen feloldoztatván, 's a' visszafoglalás elrendeltetvén, ennek ellenében a' megye részéről tett felírásra 1843b. kelt kegy. kir. leiratnál fogva a' megyének e' tárgyban végzése is megsemmisítetett; minthogy pedig az 1836: 14. t. 12. §sza szerint az eljáró bíró ítéletében meg nem nyugvó félnek egyedül a' birtokon kívüli ut van kiszabva: a' bíróság ítéletét megsemmisítő legfelsőbb rendelet sérelmes. Hasonlag. 5.) A' m. kir. udv. kancellariának 1840dik január 16kán kelt rendelete által, Franyó Jánosnak a' Mikusay Anna nyilvános örökösödésbeli követelése tárgyában, a' Gyöngyös mezővárosi tanács küldöttségének az 1836: 14. t. cz. értelmében hozott ítélete megsemmisítetvén, az örökösök törvény útjára igazítottak. Végre 6.) a' m. kir. udv. kancellaria Plathy Ágnes Pongrácz Tivadar hitvese által Plathy Lajos édesatyja ellen az anyai ingó vagyon közhöz vétele végett indított világos örökösödési sommás perben, az eljáró bíróságnak az ügyeletet és bíróságot megállapító ítéletét megsemmisítette. Vélemény: A' mennyiben a' vérek közt fenforgó világos örökösödési esetekben az 1836: 14. t. cz. által meghatározott osztóztató küldöttség ítéletétől meg nem nyugvó félnek egyedül a' törvény rendes utja birtokon kívül van fenhagyva; a' felhozott esetek sérelmesek 's fölterjesztendő. Végzés: Elfogadtatik. 7.) Az 1839 d. évi zemplényi tisztújításkor, az alispáni hivatarai választást biztosító törvények, nevezetesen az 1545: 70, 1723: 56, 1729: 15 t. czikk., melyek nyilván kimondják, hogy az alispán csak a' megyebeli egész nemesség meg egyezésével választathatik, a' főkörmányzói helyettes által meg nem tartattak; mennyiben t. i. az meg nem hallgatván a' választók nevezetes részét, mely a' terem

nek ösmér-
sztudomásu
yike, mel-
on kevesek
) szorosan
ellenkező-
tést szabott
jott felső-
lakosoknak
adván okul,
öldmivelés-
öljebbi em-
mellyeket a'
viselőji ko-

Obrenovich
án, atyjával
hol egymás-
elől érteke-
rezdába tért
k. Rebesge-
ába menend.
n családostul
n szerű vá-
helyül, kik-
éplő.

őa kenderből
kirendelen-
i felgyváza-
k, a' vállal-
szítet kötel-
én és költsé-
szállítani, hol
zoknak szer-
ni fog. Min-
ban a' követ-
kötetek
állalkozó kö-
ni.
áltandó ára a'
eleknek 133/4
natpénz pedig
ész pénzben,
ben elfogad-
ivántatik még
znek bemuta-
készpénzben,
; vagy pedig
jóságáról szó-
ek adóssággal
felül még az
l megkivánta-
iseletéről szó-
emutatása.

ett, a' nyilván-
leges írott a-
legkésőbb
egelőző estéig
gatósg elnök-
kötésállítási
meghatározott
tetéleléről szó-
bbi fenérített
azon nyilatko-
gy az ajánló az
si feltételekhez
z ársökkenési
feltételekkel
lezendi.

csak kötélvérő
ik ezen mester-
on gyáraikban
nak. Szigeten
3—3

redetés.

yében bécsi or-
séghez tartozó
s következtiben
következők na-
r, mintegy 30.
gy mint: 15 20.
60) akóra való
ületű hordó; 350,
r neszmélyibor;
al kirakott igen
ezek után levő
elozsztható szőlő
ladandó leszen;
zennel illendően
jun. 3kán 1814.

osok.

zy órányira Fe-
, finom fajbéli 's
as kosok mint-
n szabad kézből
t a' helybeli uro-
2—3

szük volta miatt abba egy harmad részben sem férhetett meg, az első alispánt felkiáltásból nevezte ki. Minthogy pedig az 1647: 76. törvényezik a nemesi szabadságok gyakorolhatását akármi ürgy alatt gátló főkor-mányzók ellen védelem alá vette: méltó joggal kívánható ezen sérelem orvosoltatása. Továbbá sérelmül adatnak elő az érintett tisztujtáskor történt események és kihágások megvizsgálására kiküldött kir. biztos törvényel-lenes eljárása, ki az 1805: 5dik t. rendelet ellenére a vádló irományokat az illetőkkel nemcsak nem közölte, hanem közgyűlésen is nyilván kijelentette, hogy ez nem köréhez tartozik 's ki ugyanazon gyűlésen a Felsőgtől nyert magas állást és hatalmat a törvényes szólássza-badság megszorítására fordította, a nyomozáskor azok közül, kik az első alispánságra választott egyed tekin-tetésben ellenkező véleményeknek gyanítottak, senkit tanúnak nem alkalmazván, eljárását egyoldaluan végez-te, sőt a pörbefogást is ezen egy oldalú vizsgálatból rendelte el; melly eljárás nemcsak az egyes pörbe fo-gottakra, hanem az egész megyére nézve szerfölött sérel-messé lön. Végre azon k. biztos még azzal tetézte tör-vénytelen eljárását, hogy mellözve a Felsőgtől által bí-róságul kitűzött megyei törvényszéket, melly előtt az idézettek már megjelentek; sőt melly a tanuk meghitel-tetését elrendelő ítéletet is hozott — a pereket a tör-vényes bírától elvéve, azokat maga által nevezett bír- rák ellátása alá adta. Ezek orvoslása kívánatik; ne- vezetesen, hogy a kir. biztosok egészen szüntessenek meg, vagy tétessék a törvénybe sanctio a törvényel- lenes eljárások tekintetében. — Vélemény: Ezen pont alatti előadásban felhozott körülmények közt vannak ugyan olyanok, mellyeket helyeselni nem lehet; azon- ban tekintetbe véve azt, hogy az előterjesztő megyében következve tartott tisztujtás által a dolog már maga rendes állapotjára visszavezettetett; de a kir. biztos is, kinek eljárása ellen panasz emeltetett, meghalálozott 's ennél fogva multa nézve tetteges orvoslás-szorgalma- zásnak szüksége nem is forogna fen; jövődöre nézve pedig a már orsz. tanácskozás alatt levő megyei válas- ztás tárgyában alkotandó czél szerű törvény által efféle események el fognak távoztatni: a jelen előadás felter- jesztése mellett a Fels. aziránt alázattal megkéretendő, hogy a netalán előforduló esetekben az 1805: 5. t. cz. rendeletének minden részben leendő szoros meg- tartása végett kegy. intézkedni méltóztassék. Végzés: Helyes. — 8.) Komárom vgye megújítván már az 1840- diki országgyűlésből sérelemkép fölterjesztett azon elő- adását, miszerint tisztú ügyésze mint a keblebeli kór- ház alapítványi pártfogója által bizonyos kincstári kö- telezvények iránt folytatott adóssági per, a m. k. u. kan- cellaria által felkivántatott; onnét azonban ismételt ké- résre is mindeddig vissza nem küldetett: ámbár ugyan az illető kincstári kötelezvények időközben sorshuzás utján a kifizetendők sorába kerülvén, a kir. Kincstár által már kifizettek; még is az onnan eredett sérelem, hogy t. i. a legfelsőbb helyre felkivántatott pertöbbsé visz- sza nem küldetett, orvosolva nem levén, ennek eszköz- lése sürgettetik. — Vélemény: Ezen eset már az utóbbi országgyűlésből 1840d. april 15. sérelemkép fölter- jesztett, azonban az april 29. kiadott kir. válaszban nem érintetik. Ennél fogva, ámbár a tartozás már ki- fizetett is, de a felkivánt pernek, melly az illető me- gyé levéltárának saját tulajdona, vissza nem küldetése miatt fenforgó sérelem orvosolva nem levén, ez sürge- tendő. Végzés: Elfogadtatik. — 9) Bereg vgye előad- ván: mikint a kir. ügyvédnek magvaszakadt Bartóffy András örökösei elleni ügyében 1838. legfelsőbb hely- re terjesztett felírása következtiben, a m. kir. ud. kor- mányzéknek 1840ben kiadott rendeleténél fogvást, a megyének komoly rosulás kijelentése mellett megha- gyatik, hogy — azon határozatának ellenére, melly szerint a vagyonokra rendelt tilalmi zárt (melly a pa- rancsban természetesen a vagyon jövedelmére is kiter- jesztetik) 1837ben föloldá, 's 1838ban a 2242. szám alatt kelt 's az ügyet előbbi helyzetében hagyatni ren- delő záradéku parancs ellenére, a jövedelem kiadását határozá, 's erőt csak a törvény utján megye által ho- zandó tilalomzárnak tulajdonítani rendelt a legfelsőbb helyről parancsolt 's a jövedelemre is kiterjedő tilalom- zárt minden tekintetben főtartsa: a tilalomzárnak ek- képen a vagyonok jövedelmére is kiterjesztése annál sérelmesb, minthogy a tilalomzárnak magára a va- gyonra kormányzékileg lett rendelése is világos tör-vénybe ütköző oly cselekvény volt, melly megyeileg az országgyűlésen felpanaszoltván, országos sérelemnek tekintetett. — Vélemény: Azon első 1837diki martius 28kán a 11dik osztály 17dik pontjában sérelemkép fölterjesztetvén, erre azonban még kir. válasz nem ér- kezvén, ezen újabb előadás fölterjesztése mellett a k.

válasz sürgetendő. Végzés: Elfogadtatik. — 10) A m. k. Helytartótanács azon intézvénye, mellynek nyomán a pest- eperjesi gyorskocsi- társaság a lepecsélt le- velek elfogadásától és szállításától eltiltatik, sérelem; minthogy a részvényes társaságok iránti újabb törvény semmiféle megszorítást nem emlit, de különben is min- denféle üzérkedés főképen nemeseknél, honunkban sza- bad. — Vélemény: Olly törvény, mellyre a felsőbb intézvény alapittatnék, nem létezővén, e pont sérelmes 's orvoslás végett fölterjesztendő. Végzés: Elfogadta- tik. — 11.) Temes megye előre boesátván: mikint az utóbbi évtized alatt keblében tanyázott különböző ezredi katonaság által az adózók személy- és vagyon- bator- ságán, a megyei hatóság alkotványos gyakorlásán 's a katonai laktanyák többszöri felgyujtásával a megye honi pénztárán több rendbeli sérelem követtetett el, jelesen is 1833dik évben Szent-András helységben, 1836ban pedig Uj- Arad mezővárosban, az akkor ott szállásolt cs. dzsidas ezredbeli katonák által, főtisztek vezérlete mellett rohantattak meg békes hajlékaikban vétlen polgárok és személyeikben bántalmakkal illetet- tek, vagy kínosan meg is sebesitettek, a nélkül hogy a bünös merények elkövetői fenyíték érte volna, ezek megemlítése mellett, ezen helyen leginkább a legutóbb időkben történt és honszerte tudva levő katonai véren- gzésből keletkezett szinerszegi sérelem tekintetében hi- vatik fel a haza segélye a még mind ekkorig boszulat- lanul hagyott bün törvényes fenyítés szorgalmazására, mellynek vázlata következőkben adatik elő: 1841dik oct. 11kén temesmegyei szinerszegi lakosok, nemes Árvay Mihály, József és György testvérek, és Márton András, szomszéd krassómezei L u g o s mezőváros egyik korcsmájában, az akkor ott tanyázott cs. huszár ezredi közel 12 közlegény által valami szövíta követ- keziben nagyobb ütőszerekkel megtámadtatván, miután ök méltatlan megrohantatásukat elleneiknek rájuk irány- zott ártó e s z k ö z e i k kiforgatásával védelmi szabados helyzetben viszszaüldözték, 's haza Szinerszegre békén viszszaüldözték, csapszékéi jelenet után órák mulva, már az előadó megye határán, a Lugosról üldözötésükre iramlott h. N. M. a nevezett ezredben akkoron főhadnagy, báró S. Eduárd alhadnagy és a nevezett hg. rendeleté- ből 's az ő fogatján vitetett néhány katona által utól- éretve, káromlások és szidalmak közben feltartóztatnak, kivont kardokkal megtámadtatnak, 's ennek folytában bár összekulcsolt kezekkel irgalomért kiáltottak a vagdaló herczeghez — Árvay József és György, mint szinte Márton András, kard élével több helyütt vérengezőleg megsebesitettek 's durva ütőszerekkel kegyetlenül meg- verettek, Árvay Mihály pedig halálra vágatott össze, sebeinek kínai közt a véres jelenet után néhány óra- nyeggel lelkét kiadván, mint ez a végbevitt egyes vá- lasztmányi vizsgálat irományiból 's azokhoz melléklét orvosi látletelekből hitelesen megmutatható. E példát- lan 's mint magában iszonyu, ugy jogilag is tekintve — miután azon osztálybeliek által követtetett el, kik a pol- gárok személy- és vagyonbatorsága őrzésére fegyvert viselni hivatalosak, a polgári állomány minden kötelekeit szétszaggató esemény bepanaszolásával a Fels. rész- letesen előterjeszté a megye: miképen törvényes ható- sági jogainak megsértésével keblebeli lakosok ország- uton támadtatnak meg, midőn, ha az üldöklés elkövetői- nek a megrohantattak ellen bármilyen panaszuk volt volna is, elégtételt törvényszerű uton csak a megye hatósá- gánál lehet keresni; miképen továbbá a megtámadást — abban tetteleg is résztvevőleg — olly egyed vezérle, ki iránt a kezébe adott hatalomnál fogvást a közlegé- nyek majd határtalan engedelmességgel viseltetnek, 's ki, midőn e viszonyt büningerül használta, magával vitt közkatona irányában annál súlyosabb betudás alá esik, minél kevésbbé szenved kétséget, hogy e hivatali vi- szonyzattal visszaélés nélkül a tény alig hajtattott volna végre; ezekhez még az is járul, hogy a bizottsági viz- gálatkor felfedezett hamis tanuk állittattak elő a vétek elpalástolására 's az igazságszolgáltatás kijátszására: ezeknél fogva hódoló jobbágyi tisztelettel megkérvén a Felsőgtől törvényes elégtétel-nyújtásért, 's a vétekese- nek törvényes 's a tényhez arányos elmarasztaltatása- ért 's elítéléséért: e felírásra a m. k. h. tanácsnak 1843. évi büjtmás hó 28kán kelt intézvénye által arról tudó- sítottatott: miképen a kérdéses büntényért, melly idő közben az egész haza figyelmét magára vonta, a fővád- lott ésbünöstárs a hadi tömlőcztartónál kiállandó 4heti fogságra íteltettek; a közlegények pedig, minthogy — az intézvény saját szavai szerint — tisztjeik által indit- tattak kihágásra, büntetés alól felmentettek. Ezen íté- letet előadó megye igazságszolgáltatás- megtagadásnak tekintvén, emlití még azt is, hogy a katonák kihágási- nak megzabolázásáról rendelkező hazai törvények 's je-

lesen az 1681: 22. és 1715: 43. czikkék világosan parancsolják, hogy a katonák az ország lakosainak vagyonában v. személyökben tett károkkért marasztaltas- sanak el, sőt az 1655: 7. és 1723: 11. t. cz. szerint ka- tonai körükön kívül végbevitt büntényeik az ország t.- szerű bünyvádi eljárása nyomán ítéltessenek el. E súlyos sérelem tárgyában az előadó megye azt kéri, hogy kü- lön készitendő felírás utján a nemzet méltó fájdalma je- lentessék ki 's a Fels. kéressék meg arra, miszerint fej- delmi igazságszereteténél fogva e büntény elkövetői a hazai törvények szerint megítéltetni, illető vérdíjakban, költségekben 's károkkban elmarasztalni 's egyszersmind jövődöre az országot illy események ellen a katoná- ság kihágásinak törvényes szigoru megbüntetése által biztosítani kegyesen méltóztassék. — Vélemény: Ezen pont alatti előadott eset 's arra vonatkozó körülmények orvoslás végett fölterjesztendők. Ezen sérelmet egy megyei követ első osztályba sorozandónak vélte, mivel azt nemcsak egyes megye terjeszti fel, hanem többben magokéva teszik, mint névszerint tulajdon megyéje is, Erre általános felkiáltás által e sérelmet a többi törv.- hatóság is magáéva tevén, egy m. követ azt indítványozá, hogy jövődöre olly sérelmeknél, mellyek már az orsz. által elfogadtattak, soha az azt felhozó megyének neve ne hozassék fel, kivéven a mennyiben az valamely me- gyében történt. A tárgy iránt különös felírás határoz- tatott el. — 12) Egy Nyitra vgyében Chrenóczy és Bor- siczky családok közt fenforgó 's körülményesen leirt zálogváltó perben sérelemképen hozatik fel, hogy a m. udv. kancellaria olly alperesek ellen, kik bírói ítélet által egyenesen a zálogos per érdemére nézve lettek feloldva, hatalomkart rendelt. Az ebből folyó második sérelem pedig abban áll: hogy a fenebb érintett kar- hatalmi rendeletnél fogva, a Borsiczky család két külön águ örökösei is megháborítottattak ősi javaikban, melly két ágon levő örökösek azonban soha e perben nem állottak, sem bíróság elmarasztalva nem voltak, sem nem opponáltak, és a keresett zálogos jószágrészt soha sem bírták, 's jelenleg sem bírák.

214d. ker. ülésb. jun. 12. csak rövid 's az orszá- gos ülést megelőző összejövetele levén a t. RRnek, a Fiume 's Buccari szabad kerületek elrendeztetése körüli üzenet és t. javaslat vizsgálatot meg, azután a megyei tanácskozások szabályozásáról szóló t. javaslat 53. §. végéhez e szó után „kiterjesztetnek“ hozzátéltetni ja- vaslott következő tétel szinte elfogadtatott: „és azon bíróság, melly a tisztujtási kihágások felett bírasko- dik, bíraskodni fog a követválasztási kihágások felett is; de a követ visszahívását mint büntetést ki nem mondhatja, hanem e fölött egyenesen a választók ösz- szes gyülekezete, melly a bíróság által hozandott ma- rasztaló ítélet esetében összehívandó lesz, fog határoz- ni.“ Ezután a ker. ülés országossá alakult.

158d. orsz. ülésb. a RRnél, a ker. elnök kilencz ker. munkálatot nyújtott át egymint: 1) Üzenet a t. RRnek a FRRhez a vallás-tárgyban folyó 1844d. évi mart. 25kén kelt k. kir. válasz iránt. 2) Másod üzenet a RRnek a vegyes házasságoktól a magyarországi r. kath. papság által az egyházi áldás-megtagadás tárgyá- ban. 3) Másod üzenet a RRnek a vallásbeli súlyok és nehézségek tárgyában. 4) Üzenet a RRnek a görög nem-egyesült vallásuak ügyében. 5) Másod üzenet a RRnek az unitariusok állapotában. 6) Üzenet a RR. a szepesi XVI város, ugyszint Fiume és Buccari kerü- letek országgy. szavazatáról. 7) Üzenet a RR. a tur- mezei kerület elrendezéséről. 8) Üzenet a RR. a sza- bad kerületek elrendezéséről; 's végre 9) a megyei ta- nácskozások szabályozásáról szóló t. javaslat 53. §hoz tételni javasolt ragasztékot. Ezeket elfogadván a nm. elnök, gyászos ünnepélyvel jelenté, hogy azon retten- tő esetről kénytelen a t. RRket közelebből értesíteni, melly e táblát általános tiszteletben állott egyik tag- jában, O r o s z Elek unngmegyei követben érte 's olly mély és méltó fájdalommal tölti el, mellyben szóló maga is teljes mértékben osztozik. Miután erre ő excell. mult szombatn neki a helybeli városkapitány által tett azon körülmények jelentését kifejezé, mellyeket lapjaink már elősoroltak, azon rendleteket is emlité, mellyeket ő ezen a salvus conductus legrettentőbben megsértett- merényre nézve a t. kir. táblának, mint ez ügybeni két- ségtelen bíróságnak 's általa kinevezett választmány- nak adott, melly választmányhoz a megyei és városi hatóság is segédkez-nyújtás végett meghivatott. Ezen választ- mány előtt a gonosztett egyik elkövetője, Kovács Pál, a meggyilkolt ur szolgálatában állott hajdu, a rettentő tettet önként megvallotta, hogy t. i. egy másik, Toronyi István nevű szolgálatnélküli inas segítségével, pünkös- t-előtti kedden, azaz maj. 21ről 22rei éjjel, urát megfoj- totta, ki is rövid szenvedés után, melly a gyilkos val-

világosan lakosainak arasztaltas- szerint ka- z ország t.- el. E' súlyos , hogy kü- fájdalma je- iszerint fej- lkövetőt a' vérdíjakban, gyszersmind a' katoná- tetése által mény: Ezen örülmények érelmet egy vélte, mivel nem többen megyéje is, többi törv.- ndítványozá, már az orsz- gyének neve valamely me- rás határoz- óczy és Bor- nyésesen leirt , hogy a' m. k bírói ítélet nézve lettek olyó második érintett kar- lád két külön- kban, mely perben nem ltak, sem nem észt soha sem d' az orszá- ' t. RR. nek, a' ztetése körül- után a' megyei avaslat 53. §. zátétetni ja- ott: „és azon eelt bírasko- hágások felett íntetést ki nem választók ösz- andott ma- , fog határoz- lt.

elnök kilencz Ű z e n e t é t a' ó 1844. évi Másod üzenetét gyarországi r. agadás tárgya- sbeli súlyok és Rnek a' görög od üzenetét a' zzenetét a' RR. Buccari kerü- t a' RR. a' tur- t a' RR. a' szá-) a' megyei ta- aslat 53. §hoz ogadván a' nm. gy azon retten- bről értesíteni, lott egyik tag- ben érte 's olly ben szóló maga e ő excell. mult y által tett azon et lapjaink már é, melyeket ő en megsértett- ez ügybeni két- választmányak 's városi hatóság . Ezen választ- , Kovács Pál, ajdu, a' rettentő másikk, Toronyi gével, pünköszt- el, urát megfoj- a' gyilkos val-

lomása szerint néhány percznél tovább nem tartott, az élettől megvált. Az ellillant Toronyi István elfogatására már minden rendelés megtétezt, Sopronyba, mint tar- tózkodásának legvalóbszinü helyére, városi őrbiztos küldetett; Vecsera Bernát városkapitány pedig, kinek ez ügyben kifejtett rendkívüli buzgóságát 's ügyességét a' nm. elnök dicsérve elismerte, nemcsak Magyarország minden törvényhatóságához, hanem az ausztriai kor- mányiszékek megkérése mellett az ausztriai tartományok minden városihoz, minden ezred parancsnokságához a' gyilkos személyes leírását elküldötte. Soprony vmegye alispánjától már meg is érkezett a' válasz, mely a' gon- nosztvő megragadására biztosreményt nyujt. A' holt- test feltalálására, mely a' gyilkos vallomása s z e r i n t egy nagy kofferbe rakva a' katonai lakományának Duná- ra szolgáló kapujánál valamivel feljebb a' két czinkos által maj. 22k. éjjel a' folyóba vettetett, szinte leghatha- tósb rendelések tétettek, 's S halász legény 's más ha- jósok folyvást dolgoznak 's e' végre a' buvárharang is fog használtatni, hogy megtörténvén a' gyászos eset, a' szerencsétlen áldozat hült tetemei legalább méltó el- takarítást nyerjenek (megilletődés); megtartván a' tör- vényesen megtartandókat semmi sem fog elmulasztatni, hogy törvényes uton is a' megsértett közbátorság teljes elégtételt nyerjen, miről a' t. RR. hasonlóan folyvást érte- sítettni fognak. Engedelmet kért azután a' nm. elnök, hogy e' szomorú eset jelentése után, komoly szót intéz- hessen a' gyülekezethez. Ugy mutatták az eddig véghez- vitt bírói vizsgálatok, hogy az országgy. testület szol- gálatában álló legénység a' morális romlottság legal- sőbb fokán áll. A' befogott gonosztevő szinte együgyü paraszt legény volt, ki csak itt romlott meg rosz társa- ságban, el annyira, hogy végre illy borzasztó gonosz- teltre vetemült. A' henyesség mind ezen rosznak főokul- je 's innen származik azután a' t i l o s mulatságok utáni vágy, a' rosz helyek meglátogatása, az e' végre majd elkerülhetlen tolvajság 's még nagyobb gonosztettek. Összejönnek a' hason romlottságu legények 's ferde kép- zetekkel a' társaságos viszonyokul minden hallottat félre magyarázván ezen társaságokból erednek a' mor- alis romlottság legundokabb kifolyásai. Mind ezen nép- osztály tulajdon érdekében, mind a' közbátorság tekin- tésben szükséges, hogy ezen rosz ellen leghathatós b intézkedések tétetvén, ezen emberek a' legébrebb vi- gyázzattal kísértessenek. Főbb figyelmet érdemelnek e' tárgyban a' számos kóborló, szolgálat nélküli inasság, kik az uraságok tudta nélkül a' eseléségnél tartózkod- nak, 's a' salvus conductus paizsa alatt legrémitőbb kis- csapongásokat követnek el. Legközelebb e' tekintetben hathatós rendelkezés fognak tétetni, melyek kétség ki- vül ezen tábla tagjai által is gyamolittatni fognak. (He- lyeslés.) Jelenleg is már a' késő éjszakán kóborló ina- sok a' korcsmákból 's utcáról legott elfogatni rendeltet- tek. (Helyeslés!) Most a' tegnap e' tárgyban már felszó- lalt jegyző újra fölemelé szomorúságtól elfogott hang- ját: Villámcsattanás kint rázza fel figyelmünket egy gyá- szos történetről az ő exc. tegnap vett 's ma ismételt hir- adás. Megdőbvenve jajdulánk fel annak hallásán, hogy Ung megye jeles követe Orosz Elek, a' nemeslelkü Orosz Elek, nincs többé az élők közt. Neveli közös fájdalunk mértékét, hogy említett néhai társunk és barátunk, nem a' halandóság természeti rendes útján mult ki, 's nem valamely nyavalya oltá el életét, mert hiszen, baráti karjainkkal ápoltuk volna őt betegségében, 's ha meg nem tarthatók, nem fájt volna annyira sirba költözése. 'S ime gyilkos kezek okozták kora halálát, 's rajta olly undok vétek követetett el, melynek hallására maga is elsápad a' legvakmerőbb gonoszság, fellázad minden emberi józan érzelem, sir a' legkeményebb szív is, 's csak a' pokol örül, egy sötét keblében koholt rettenet- es merény sikerültén 's a' büntető igazság karjaitól sujtandó gonosztevőinek poklokra leendő taszittatásán. De fáj buslakodó sziveinknek még az is: hogy elhunyt barátunk meghült tetemeit sem kísérhetjük sirjához; a' Duna hullámi fedezik valahol holttestét, 's annak mély- ségeiből kiált fel egy megölt Abel vére az igazsághoz és Istenhez boszuállásért. Mi nm. elnök ur, olly barátot, Ungmegye olly képviselőt veszite el Orosz Elekben, ki nem látszani, hanem lenni szeretett és szokott, kinek nemes szive 's erkölcsi, pallérozott műveltsége, szil- lárd és tiszta jelleme a' közszeretetet és becsülést, ére- nyeivel megnyert tulajdonává tette, 's kit mindnyájan élni ohajtottunk; de ő már nincs többé. Közmagasztá- lással fogadjuk 's köszönetet mondunk excádnak azon sikeres és czélszerű rendeleteiért, melyeket mint ezen és a' kir. táblának is e l n ö k e, az elkövetett gonoszság napfényre hozatala eszközlésére tenni 's tétetni méltóz- tatott, 's e' rettenetes gyilkosság kinyomozásában jele- sen tanusított ügyességeért 's hivatalos buzgókodásaért

Pozsony városa kapitánya is fogadja el a' nemzet kép- viselőinek e' szent helyen kimondott egyesült köszöne- tét. Egyébiránt semmit sem kételkedvén, hogy a' kir. tábla, hazánk e' főtörvényszéke bírói eljárásában telje- siteni fogja mind azt, mit tőle a' törvény és az igazság szorosan megkívánnak; excádat arra kérjük, hogy e' szomorú dologban ezentul is mindazon intézkedéseket, melyek még szükségesek lehetnek, megtenni és tétetni 's azokról és további eredményeiről, jelesen pedig meg- gyilkolt társunk holttestének történhető feltalálásáról, hogy annak a' temetési végtségességét elhunyt bará- tunkhoz illetőleg megtehessek, bennünket értesíteni méltóztassék. Ezután egy megyei követ méltó magasz- talással emelvén ki elnök ő excell. ez alkalommal is ta- nusított tiszta érzelmét, ki midőn e' t á b l á t valamely szerencsétlenség éri, nem választja el magát a' testü- letől, a' gyülekezeti nyilatkozást lehangosb helyes- léssel magáévé tette; mire a' szeretve tisztelt elnök e- löbbi ígéretét ismétlé, hogy mindent elkövetend, hogy e' szomorú esemény körül semmi ne mulasztassék el. Je- lenté egyuttal a' táblának, mikép Gömör és Kraszna me- gyék ellen is már befejeztetett a' m o g n e m jelenésök miatt lefolyt per az illető t. hatóságok elmarasztaltatá- sával. Gömör követe ezen elmarasztalás ellen e' helyütt csak azt vélte felhozandónak, hogy a' vád a' k. meghívó- levél megvetésére levén alapítva, a' megye bobizonyi- totta, hogy már országgyűlés kezdete előtt egy hónap- pal megtette a' tvényes rendelkezéseket, a' melyek vég- rehajtásától azonban keblében uralkodott ármányok által visszatartva, mihelyt azoktól megszabadult, azon- nal törvényes kötelességének sietett eleget tenni. Egy másik okot az elmarasztalás ellen abban talált szónok, hogy a' vádlevél olly törvényekre van alapítva, melyek nemcsak elavultak és homályosak, hanem tulajdonképen egészen másról rendelkeznek, t. i. meg nem jelent pra- elatusok és magnások megbüntetéséről; minthogy pedig minden országgyűléstől 's így a' jelenleg lefolyótól is számos főpap és magnások el szoktak maradni, a' nél- kül hogy perbe idéztettek 's elmarasztaltattak volna, illy határozatlan törvények alkalmazása könnyen fey- verül szolgálhatand az önkénynek, mellyel corpus juri- sunknak anomáliákkal teljes tömkelegében könnyen visszaélhetend. Általmenvén azután napirendre, az előbbi kerületi ülésből átküldött, a' követválasztási ki- hágásokat tárgyazó záradék olvastaték, 's a' kerületi tanácskozásoknak némely utóhangjai emelkedése után elfogadtatott. Felolvasá azután nádori ítélfőmester a' mart. 25ki k. k. válasz következtiben szerkesztett üze- netet 's fölírásijavaslatot. Személynök ő nm. megvált, hogy ezen, a' vallásos kérdésnek kétségtelenül legfon- tosb tárgy, már annyira ki van merite mindkét oldal- ról, hogy újat mondani szinte lehetetlen. Azért is csak azon általános észrevétellel elégedék meg, hogy mind a' jelen, mind az első k. kir. leirat a' nemzet általános kívánságának, melly mindig csak a' vallásos szabadság 's viszonsóság, csakugyan teljesen eleget tett, mivel ezen elvek a' jul 5. k. válaszban világosan 's határozottan ki- mondatvák. Ezzel a' t. RR. meg nem voltak elégedve, at- tól tartván, hogy majd a' reversalisok megmaradnak 's erőszakoltatások következendnek. Ezt a' törvény ren- delete ellenére föltenni már magában is bajos, de min- den aggodalom megszüntetésére ő Fels. utolsó k. vála- szában a' szülék szabadságát legfőbb pontra emeli, mi- után senkit, ha ebéli gondolatjait megváltoztatja, kény- szeritni nem lehet, kimondván a' k. válasz, hogy a' fél szabad akkor, midőn a' szerződést köti, szabad akkor is midőn tőle eláll, 's így csak az történt, mi kívántatott 's minek történnie kelle. A' többség ezen elnöki előadást maradjonall viszonzóván, néhány káptalani követ itt is, valamint a' ker. ülésben a' k. k. leiratot a' kath. hit el- veivel ellenkezésben lenni állítván, minden jobbágyi hó- dolatuk mellett azt részükről el nem fogadhatónak nyi- latkoztaták. Egy b. 's főkápt. követ ekép nyilatkozék: Én minden hódoló tisztelet mellett, mellyel fels. urunk rendeletit fogadni köteles vagyok, a' leiratban foglalt szabályokat a' catholicismus elveivel nem tudom mege- gyeztetni; meg levén győződve, hogy miután a' k. k. lei- rata' megszegést kötelességül nem parancsolja, erkölcs- telenség vádjával nem illettethetik; de én a' leiratot az- ért nem pártolhatom, mert szabadnak jelenti a' katholi- kusokra, mit ő k hitelveik sértése nélkül nem tehetnek. Továbbá azt is elismerem, hogy valóban különös ovatos- sággal igyekszik urunk böles kormányja megfelelni mind a' két rész kívánatinak, de a' esomó oldhatlannak mutat- kozik, 's igazolva marad amaz állítás, mellyet egy nagy bölcstől e' hongyülésen hallottunk: „Nincs olly kormány- zási böleség, melly e' kérdést mindenek megelégülé- sére dönthetné el.“ Ime a' t. RR. sértve vélik a' leiratban a' protestans férj jogát, ha gyermekeit más vallásnak en-

gedi által; én veszélyeztetve látom a' katolikuskö kö- telességét, ha gyermekei neveltetését biztosítani nem tö- rekszik. A' t. RR. a' mostani felirási javaslatban határ- zott törvényt sürgetnek, 's a' mult gyűlésben fölterjesz- tett törvényjavaslatot ismét használhatónak vélik. Ő fel- sége a' helyett, hogy a' törvényjavaslatot elfogadta vol- na, a' kérdést inkább a' lelkiismereti szabadság terére ál- lítá kijelentvén, hogy olly törvényjavaslatot nem fogad- hat el, melly akár egyik akár másik résznek ollyas vala- mit parancsoljon, melly hite elveivel ellenkezik. Mélyen tisztetem ő Felségének e' nyilatkozatát, 's annak igaz- ságos létéhez ragaszkodva a' törvényjavaslatot ez uttal is épen azért nem fogadhatom el, mert az kényszeritné a' katolikust ollyasra, mi egyháza szabályival ellenke- zik. Egy másik káptalani követ így nyilatkozék: Nem osztozom ezen ok támogatásaul a' felirási javaslat által kifejtett elvek és következtetésekben, mert egy részről azt tartom, hogy ha a' t. RR. a' kir. válaszban hozzájok intézett legfelsőbb felhívásnak engedve, az alkotandó t. javaslatot a' kitzűött elvekhez alkalmazták, kétségkívül azon nehézségek, mellyek a' felirási javaslatban elsorol- tatnak, nagy részben el fognak hárttatni; más részről pe- dig, miután a' felirási javaslatban előadott kétségeket a- zon körülménytől látom föltételezve, hogy az egyezke- dések nem a' jegyesek, de a' szülék közt a' már megkö- tött házasság után történhetnek csak, lehetetlen észre nem vennem, mikép én az illyféle egyezkedéseket csupán 's tisztán a' jegyesekről érthetem. Ezt kívánja bizonyo- san a' kir. válasz egész szelleme 's azon czél, mellyet el- őrní kívánt. Ugyanis a' vegyes házasságoknál két egy- mástól lényegesen különböző vallás hívei közt mindenek előtt a' gyermekeknek minő vallásban leendő nevelteté- se iránti legfontosb kérdésnek kell elintéztetni: 's így a' kir. válasz, ha csak a' vegyes házasságokat lehetlenek- ké tenni nem akarta, a' szükségkép csak a' jegyesek által kötendő szerződésekről szólhatott, mi ha áll, fel sem té- hetni esetet, hol a' vegyes házasságnál az érdeklött pont- ra nézve valamely egység előre ne létesülne. És ha e' tekintetben szabad, mint teljes joggal szabad, azon köz- véleményre hivatkozni: melly más státusoknál az illyfé- le egyezkedésekről alkotott törvények 's határozatok ál- tal kifejtett, ugy tapasztaljuk; mikép maj mindenütt vil- lágosan köttették ki, hogy az egyezkedések házasság e- lött, és így a' jegyesek által köttessenek. Így van ez p. o. Baadenben 1807, Ba v á r i á b a n 1809, Oldenburgban 1810, Meklenburgban 1811ki törvények szerint. Nem mellőzhetem még azon megjegyzésem, mikép a' felirá- si javaslatban foglalt amaz okoskodás, hogy a' kir. vá- laszban ajánlott intézkedés a' tiszta házasságban élő szü- léket kirekeszti, tulmegy mind azon, mi e' tárgyban ed- dig kívántatott, miután itt csupán a' vegyes házasságok- rul forgott eddig a' kérdés. Azokra, mik a' felírásban a' 2dik szempont támogatására felhozatnak, miszerint t. i. a' kir. válasz javaslata a' kívánt czélhoz nem vezet, azt jegyzem meg, hogy az ott felállított okoskodást tovább folytatva azt kellene következtessen állítani, miszerint a' vegyes vallású házások közti viszálkodások csak ak- kor fognak tökéletesen megszüntetni, ha a' vegyes há- zasságok tisztákká alakulnak. Mert ott, hol egymástól lényegesen különböző elvek jönnek érintkezésbe, ezek teljes kiegyenlítését követelni 's azt kívánni, hogy az al- kotandó törvény által minden viszálkodás tökéletesen megszüntessék, pusztá ohajtások közé tartozik; 's a' ve- gyes házasságok, mig vegyes természetüket megtartják, ugyanazon esatérhez hasonlók fognak maradni, melly- ről a' felirási javaslat említést tesz, mellyen t. i. a' két különböző egyház egymással találkozik és harcot ví, csak akép megszüntetendőt, vagy legalább enyhítendőt, ha az egyik rész elveinek feláldozása nélkül a' másik rész irányában engedékeny lehet. Lássuk azonban, mikint alkalmazza a' felirási javaslat a' k. válaszban foglalt a- jánlatot a' kitzűött czélra ü. m. a' vallási surlódások meg- szüntetésére. Az egyezkedésekről mondatik, hogy azok mint pusztá és magukban érvénytelen ígéretet a' házas feleket már csak azért sem nyugtathatják meg, mert meg- történhetik, hogy valamelyik fél a' meggyőződés 's lel- kiismeret sánczai közé visszavonul. Itt a' k. válasz an- nyiban, mennyiben az egyezkedéseket mind törvényes mind politikai uton kívül helyzi, tul menni látszik mind azon, mi e' tárgyban másutt létezik, hol az illy egyezke- déseknek helyt adott a' polgári törvénykezés. De még nem mondta ki a' k. válasz az egyezkedések érvényte- lenségét; sőt midőn az illy egyezkedések megtartását magok a' házas feleknek jó lelkiismeretére bizza 's ez által a' lelkiismeret szabadságát 's a' vallást közelebb- ről érdeklő dolgokba mélyebben avatkozni 's kényszé- ritőleg fellépni gondosan ovakodik: egyszersmind felte- szí a' házas felekről, hogy az illy főfontosságú, 's min- dig magasb szempontból tekintendő kérdésben, millyen

a' gyermekek vallási neveltetése, még a házasság előtt adott szó szentségében lehet és kell bízni. És ha valamelyik házasság előtt a kérdésben adott szavát megszegi: ez által igenis tanúsítja azt, hogy meggyőződése változott, de azért a másik fél, ki csupán az adott szó szentségénél fogva és tisztán ezen feltétel alatt nyújtá kezét, ez által gyermekeinek vallási neveltetésére nyert jogát semmiképp sem veszti el; s ha minden ellenszerevétele dacára a másik fél adott szava megtartására nem bírhatná, nincs egyéb hátra, hanem hogy a vegyes házasságnak ezen egyik kellemetlen következményét tűrje. Az egyházi személyek nagy befolyásától is igen tart a felirási javaslat. Azonban felednünk nem kell, hogy ugyanazon felek, kik házasságra lépnek, egyszer mind az egyház polgárai és hívei, kik mint ilyenek, sem önmagukat, sem gyermekeiket az egyház befolyásától teljességgel nem zárhatják ki. Az egyházi személyeknek bármely polgári törvény mellett is tulajdon hivatásuk körében működésük, és azon kötelezéseknek, melyeket hivatásuk tőlük megkíván, teljesítése szabad legyen. Elnök önmaga is megjegyzi, hogy hálát adhatunk az Istennek, ha a vegyes házasságokkal célt érnek a t. RR. 's azért főleg még az egyháziakat is ide kérvény; de nem is áll a felhozott ok, mert ha a szülők vallásuk helyesége és szentségéről meggyőződtek, akkor gyermekeiknek más vallásbani neveltetése nem lenne egyéb morális öldöklésnél; ha ellenben más vallás helyességéről meg vannak győződve, akkor menjenek át magok is. Azért az esetet morális ellenmondás nélkül gondolni sem lehet, leginkább a katolikusoknál, kiknek vallásuk tanja szerint illy nevelés egyenesen tilos. Ha pedig indifferentisus illy eljárás oka, akkor annak gyámolítása nem a törvényhozás feladata közé tartozik. Erre azonban egy megyei követ a történeti s a fejlődésnek hasonló esetekbeni eljárását hozza fel erősségül, azt adván hozzá, hogy lélekisméret tekintetében király és koldus közt nincs különbség; mire aztán az egész felirási javaslat felkiáltás által megtartott.

215d. ker. ülésb. Jun. 13án elnökök jegyző's tollvivő az előbbiek. Tártya: a városok elrendezéséről 3-dik üzenet megvizsgálása. Ennek végével az elnök a köziratot elrendező választmány tagjainak neveit olvasta fel, kik is gr. Ráday Gedeon, Majláth György, Lónyay Gábor és Hertelendy Miksa a megyék részéről; a szabad kerületekéről Jozipovic Ant., a s. k. városok részéről Nagy Károly. Miután ezen választás csak körülhordott iv következtében történt, egy megyei követ ezen módor ellen nyilatkozék, tagadván bárkinek is azon jogot, hogy neveteket proponáljon s tetszése szerint változásokat is tegyen annál inkább, mivel táblai végzés szerint illy választásoknak egyenesen titkos scrutinium által kell történniük.

159d. orsz. ülés a. t. RR. n. jun. 13kán ülés megnyitásával a. n. elnök tudtadára a táblának, hogy gyilkos Kovács Pál czinkosa, Toronyi István, Soprony vgye alispánja czélszerű rendelkezési s a kiküldött szolgabíró buzgósága következtében befogatván, tegnap délután biztos őrizet alatt a városba hozatott s legott a vizsgáló biztosság elibe állítva, a gyilkoláshani részvevő megvallotta s később mindkét gyilkos a tettnek általok elkövetését megerősítette. Együttal jelenté ő exc. hogy ma reggel azon koffer is, melyben a szerencsétlen Orosz Elek holtteste a Dunába vetetett, meghozatott, miután azt a halászosok Csallóközben, Brucknál, üresen megtalálták, mely is mind a bűnöstársak, mind mások által is keresetnek elismertett. Ezután felolvasták a t. RR. másod üzenete a vallásbeli közönséges sulyok és nehézségek tárgyában, mely hozzász. vitatások után változatlanul elfogadtatott. Következék ezután másod üzenete a RR. nek a vegyes házasságoktól a magyarországi kath. papság által megtagadott egyházi áldás tárgyában.

A' FRR. ezen napi ország ülésében, Nádor ő fens. felolvastatá a földi választ a KK. üzenetére az orsz. választmányok alakítása tárgyában. Ezután áthozá az itélőmester ur a t. RR. n. tegnapi elfogadott üzenetet a mart. 25kén érkezett k. k. válasz következtében, utána pedig az épen ma tárgyalt másod üzenetet a vallásbeli közönséges sulyok és nehézségek tárgyában, mely munkálatok köziratra utasítottak.

A' Magyar gazd. egyesület f. é. jun. 1sőjén tartott közgyűlést m. Károlyi György elnök gróf ur az egyesület ez utolsó évi munkálkodásának s jelen állapotjának rövid előadásával nyitván meg, noha szíves örömmel értesült abból a szép számmal megjelent közönség, hogy az egyesület a rendelkezésére álló csekély erővel képest méltánylásáért sikerrel fejtett ki; mindazáltal közmegindulással vette azon szomorú tény, hogy a széles földmivel hazában csak 298 részvényes, és 163 alapító tagot nyerhete mindaddig, hogy az egyesület a legközelebbi s legérezhetőbb anyagi érdekünk elmozdítására van irányozva. A' hideg felkiáltás, mely

lyet e' botrányos s ugy szólván kétségbe ejtő részvétlenség jellemez, melynek alapját amugy is eléggé ismervén, annak keserítő fejtegetésébe nem bocsátkozván a közgyűlés, annál is inkább kétszeres vágygyal nézett az országgy. kerületi választmány javaslata felolvasása elibe, melyet ez a Gazd. egyesület ismertetés „Emlékirata s kérelmei“ felett készítet, s melyet legközelebb a törvényhatóságok is veendnek. Egyesületi titkoknak felolvasván e' javaslatot, forró hálával győződött meg belőle a közgyűlés az illető választmány lelkes tagjainak valódi ügyisméret s honszerelmet lehelő jó akarat-jokról s buzgó részvétükről s annál fogva az egyesület közel felvirulhatása iránt a jelenlevőkben új remények ébredtek; mind a' mellett egyik jeles tagtársunk igen alapos fejtegetése után a' javaslat néhány pontjaira nézve némileg eltérő véleményekben állapodott meg a közgyűlés, s e' vélemények s illetőleg módosítási kérelmek az érintett választmánynak fölterjesztetni határozottak. Ezt követé 3) egyesületi előadó Fényes Elek ur igen jeles értekezése azon kérdés felett: vajjon hol és mily körülmények közt szükséges hazánkban a minimum meghatározása a földbirtokra nézve? mely értekezés, valamint a' következők is a' Magyar Gazdában egész terjedelmükben felvételni határozatván, azok foglalatjára nézve előlegnek véli alulit, a' tisztelt közönséget az említett folyóiratra utalni, hozzátevén itt egyedül azt, hogy előadó ur nézetét közhelyesséssel fogadá a jelenlevők többsége, s e' szerint a' tavaly e' tárgyban hozott végzés alapságáról újolag meggyőződött. 4) Részvételi s ügyelemmel fogadtatott a' földészeti szakosztályban a' közliré tett kérdések felett előfordult vitaközlások eredménye, melyek nagyobb okulást végett egész részletességükben fognak a' Magyar Gazdában közölteni; mi pedig azok közül különösen a' népesítést illeti, miután a' közgyűlés tökéletesen megegyezett abban, hogy népesítések nélkül hazánkban kiterjedtebb pusztajóságokon, ezélszerű s a' birtok értékének kamatját megtérítő gazdálkodásról s így a' föld tökéletes használatáról szó nem lehet, hogy tovább hazánkban a' néptelenség miatt illő gyárpari ki nem fejlődhetik, hogy egy szóval a' status anyagi és erkölcsi ereje és jólléte a' népesség oly fokától feltételeztetik, melyet Magyarországban főleg ezélszerűen intézett népesítések által idézhetni elő, azon hiedelemben továbbá, hogy népesítési törvények hozatala sokáig elhalasztható nem levén, mind a' hazai törvényhatóságok, mind a' törvényhozás maga szívesen veendik, ha a' többnyire birtokosok s mezőgazdák által álló egyesület e' tárgy felett jól megfontolt nézetét s javaslatát előkészítendő, közszeretű Csapó Dániel egyesületi alelnök ur vezérlete alatt ezélszerű és korszerű javaslat-kidolgozásra küldöttség nevezetett ki, melynek tagjait megkértek Ur mén y i Ferencz ő excja, Dessewffy Emil gr., Zichy Miklós gr., Beszeredy István, Brúnek József, Magyar Imre, Nagy István, Patay József, Pulszky Ferencz, Fényes Elek s egyesületi titkoknak; feladással tüzetvén ki egyszer mind a' küldöttségnek, hogy a' népesítések lényeges sikerítését s gyarapodását feltételező, s hazánkban eddig általanosan sajnósan nélkülözött kor- és ezélszerű közszégi rendszer tervezetét is venné különös figyelmé s munkálata tárgyul. A' második kérdést illetőleg, névszerint a' tagosításra s megváltásra nézve, egészen megegyezőleg a' szakosztály véleményével, abban állapodott meg a' közgyűlés, miszerint az egyesület részéről nyilvánítások, hogy, miután valamint a' kisebb nemesi, úgy a' jobbágyi birtokon is a' ezélszerűbb gazdálkodhatóság egyik feltételezője az ősgonosztott s tagosított állapot, mely a' gazdának jóságához vonzó szeretetét s munkához való kedvét azon arányban emeli, melyben a' tagosítás következtében a' föld haszna gyarapodik; miután továbbá e' gyarapodásból, mint a' növekedő szorgalom gyümölcséből fejlődhetik csak nagy részben ki a' tulajdonos hajlama az urbéri terhek től megváltakozásra, minél létesítése azonban mind a' földesurra, mind az egyes jobbágyokra nézve nemcsak bonyolult, hanem egyenetlen és aránytalan is mindaddig, míg az egyesek u. béri állományára eldaraboló állapotban van, s míg a' jobbágy nem tudja, mi lesz tagosítás következtében tulajdonképp az övé, — annál fogva kívánatos, miszerint a' törvényhozás az urbéri megváltások engedelmét az azt megelőzendő tagosítást multhatlan feltételül tűzze ki, azontul is szorosan fentartván a' már meghatározott urbéri minimumot, nehogy úgy, mint több régebbi időben fel szabadult helység, az adásvevés szabadsága, s a' föld korlátlan tulajdona feletti hamis fogalomból a' korlátlan eldarabolás ösvényére sodortatván, a' legrendtelenebb állapotra, s ugy szólván koldusbotrajjusszon. A' tagosítások siettetésére s könnyítésére egyébiránt az egyesület más sikeresh és azonnal fogantatosítható eszközt ajánlani a' törvényhozásnak nem tud, mint a' nemesi birtokosokra nézve már fenálló azon jog kiterjesztését a' jobbágyokra is, hogy urbéri helységeikben hasonlóan kisebb száma a' jobbágyoknak is követelhesse a' tagosítást s ez által saját földjeinek jözan belátása szerinti ezélszerű használatát. — A' tűzkármentésre nézve továbbá, minél inkább igaz, hogy a' tűzveszély hazánkban a' mezőgazdák osztálya közt legfőbb kárt okoz, annál természetesebbnek találta a' közgyűlés, hogy e' baj elhárítása felől a' M. gazd. Egyesület kiválólag elmélkedjék. Különösen sürgetővé teszi a' gondoskodást a' tárgyra nézve még azon körülmény is, hogy a' tőmérdek pénz, mely épen nem philanthropicus szerkezetű, tözsérkedő tűzkármentő-intézetek útján Magyarországból évenként külföldre vándorol, a' hazában tartassék meg. Noha pedig ez ügyben igen díeseretes intézkedések vannak már részint tervben, részint létrehozva egyes megyékben, mégis ezeket nemcsak provinciaalis részletességük miatt, hanem azért is elégteleneknek tartja a' szakosztálytal

együttérve a' közgyűlés, minthogy ha a' közönségség elve az egész országra nézve kötelezőleg elfogadtatnék azontul az egyesek által viendő teher csekélységre olvadna s elviselhetőbbé válnék. A' tárgy azonban sokkal nagyobb szerű levén, sem hogy a' teendő kívánatos intézkedés egy pár órai ülésben elhatározhatatnék, szakosztályi indítvány következtében a' közgyűlésből küldöttség nevezetett ki, mely tekintetbe vévén a' külföldön és hazánkban fenálló hasonló intézeteket, mind a' tűzkár-biztosítást, mind a' tűzi és építészeti rendőrséget illető s törvényesen megallapítandó országos szabályokra nézve alkalmas javaslatot készítse, E' küldöttséghez mélt. Czindery László főisp. htv. ur elnöksége alatt megkértek Steinbach Ferencz kir. tan. II a v a s József k. t. b. ülnök, Tasner Antal, Ilkey Sándor, Laczkovics József, Kunewalder János, Weisz Bernát s egyesületi titkok; itt is, mint az előbbi küldöttségben, tetszésé e' hagyatván elnök uraknak, a' küldöttségi munkálatok alkalmával dologhoz értő más ügybarátokat is megkérni. 5) Korizmic László ur igen tanúságos értekezése a' közlekedési eszközök s rémtöltés befolyásáról a' mezőgazdaságra közfigyelemmel fogadtatván, újolag vágy emelkedett a' jelenlevőkben, minél előbb gazdaképező intézetet bírni a' hazában, honnét az értekező ur által helyesen kijelölt eszközök létesítésére alkalmas egyedek minél számosan kerüljenek ki. 6) Felolvasatván az állattenyésztési szakosztály vitaközlésének rövid vázlatát, miután az abban foglalt nagy érdekű tapasztalások sommája a' Magyar Gazdában részletesen előadtni határozatott, előadó 7) M. Czindery László ur a' hazai lótenyésztés ügyében készítet s főleg a' n. Somogy vármegyében megállapított intézkedések sikeréről szóló értekezését s annál nagyobb érdeket ébreszte a' jelenlevőkben, minél szembevetésközz az áldott eredmény, mely a' felhozott intézkedéseket nyomban követé. A' közgyűlés örömmel méltánylá értekező ur fáradohan munkásságát s tárgyism. cét, melynek t. i. főleg köszönhetőnek véli ezen intézkedések létrejöttét Somogyban: a' azon őszinte ohajtásnál fogva azonban egyszerűs mind, vajha a' szép üdvös példa minél számos meggyében találna követőre ezen értekezés a' Magyar Gazdában egész terjedelemben felvételni rendeltetvén, az a' törvényhatóságoknak is hazafiai méltánylás végett ajánlólevél mellett megküldetni határozatott. Ezzel összekötésében végzésbe ment végre a' szakosztálynak azon indítványa is, miszerint tekintetbe vévén a' jutalmazásoknak mindennemű viszonyokban varázs- erejét, úgy a' jótékony hatást, melyet a' lóverseny már eddig is a' lóipar nyújtására gyakorolt, tekintetbe vévén tovább, miszerint a' tenyésztési kedvet a' nyereséges és könnyű eladhatóság is lényegesen előmozdítja, a' kormány tisztelettel kéressék meg, hogy a' magyarországi lótenyésztésre már hold. Maria Terézia, és Idik József fejelmek idejében kitűzött jutalmazások, naponta sürgetősb levén a' szükség, minél előbb életbe léptethessenek; hogy a' központi lóverseny előmozdítására állandó országos díjak tűzessenek ki; a' magyar huszár ezredkekhez kívánatos lovak pedig hazai lótenyésztőtől vásároltassanak; a' kormány bőbeszédűre bizván egyébiránt mind a' már fenálló országos méneseknek józanabb s különösen a' hazai lótenyésztés érdekében leendő jobb elrendeztetését mind pedig, ha e' hol szükséges (a' mennyiben t. i. egyes vidékeken magányosok ménesekre számítani nem lehet), új országos ménesek állittatását. (Vége köv.)

Zalamegyének f. hó 11kén Zala-Egerszegen történt tisztújítása alkalmával megválasztott tisztviselői kar névsora köv: Első alispán: Kerkápoly István, 2d. Csillag Lajos; főjegyző: Tuboly Mihály; 1ső aljegyző: Zob János; 2k Novák Ferencz; főadószedő: Koppányi Ferencz; főügyész: Barcza Sándor; fő alügyész: Molnár Aloiz; 2k Háy József; főszámvevő: Jakabfy Gergely; 2dk Nagy Sándor; leveltárnok: Háy Farkas; pertárnok: Muzsik Károly; lajstromzó: Háy Gusztáv; főorvosok 1ső Smalkovics Mihály 2dk Felletár József; kapitány: Bertalan Vince; v á r n a g y: Kovács Vendel; lovászmester Szenadl A.; tapolezai járásban fősz. bíró: Bogyas Lajos; alsz. Birák Diskay Lajos, Dallos György, és Cseh László; aladószedő: Nagy József; esküttek: Nagy Sándor, Ösy Imre s Bezeredy Imre; gyámi sz. bírák: Ádám János s Nikola Ádám; biztosak: Rédey Ferencz s Magyar Ferencz; szántóijáráshban fősz. bíró: Tolnay Károly, alsz. b. Sirákeptay Ádám, Bogay József és Farkas Károly; gyámi sz. bíró: Küllay József; aladószedő: Bogay Pál, esküttek: Laskay Károly, Hertelendy Lajos és Horváth Boldizsár, biztosok: Rákóczy József, Kocsis László és Szigeti István; kapornaki járásban fősz. bíró: Sümeghy Ferencz; alsz. bírák: Thassy Gábor, Botka Mihály s Berhelyi Ferencz; aladószedő: Kolsay Lajos; esküttek: Petrics András, Lóránt Tamás és Thassy Lajos; gyámi sz. bíró: Martinkovics Károly; biztos: Farkas János; eger-szegi járásban fősz. bíró: Farkas Imre; alsz. bírák: Nagy Károly, Kozáry László és Hertelendy Kálmán; aladószedő: Tuboly Aloiz; gyámi sz. bíró: Baranyay Pál; esküttek: Nagy Imre, Fábán Pál és Nagy Kálmán; biztos: Horváth Ferencz; lövői járásban fősz. bíró: Molnár János; alsz. bírák: Simon János és Ágoston József; aladószedő: Sós Pál, gyámi sz. bíró: Molnár József; esküttek: Zsohár Károly, Király István és Baka János; biztos: Balla István; muraközi járásban fősz. bíró: Horváth Péter, alsz. bírák: Sellyey László és Gabelics Imre; aladószedő: Ba-

rics János; e Oszterhuebe választás k vel a' legna gyed alatt m Tor országgy. tá lés tartatós tos tárgyak mint: a' népr vaslata, hog a' javaslat s e' végre kiv senek, hová zon része is tandó, szin zettessék tó gek által m sék; nemkü lésére, a' ta rint vonass gek egyesü lasztmánya reskedési r gyalattak; revélt nem kölcsönve att a' kezel emeltetni, érvénytele kedése ese tandó új é tisztviselő gyiket a' r gényebb l nyebbségé állittatni, tét tulajd mény part tályt, minden sok költsé évre száll ni kívánó gálatot á alkalmas gyában a eljelenen ránt meg tósága ál jon ki ut dékeken zás; tová ekkor szí hatnak ig ez iránti jaslat sz tősége f reczentü utvonalla gyarozás szinte or építessé tése végé tal itélte A' Dunas laszati k pedig a' seig. Zil ménye p Turmező egy szav választm szabad seltetés tatik; a' irat felo orsz. Biz ni közel fogadtat jabb kir badságy nyitása illy háza a' gyer valamel pésekor kuk nem senek,

rics János; esküttek: Csarits Ferencz, Kalsics József és Oszterhauer Kázmér; biztos: Kalsics János. A' tiszttalválasztás közel 200 szavazó köznemesség közbejöttével a' legnagyobb csenddel 's egyetértéssel öt óra negyed alatt megtörtént.

Tornamegyei közgyűlés. A' halomra gyűlt országgy. tárgyak elintézésére tavaszhoz 18kán közgyűlés tartaték Tornamegyében, mellyen az előkerült fontos tárgyak köv. észrevételekkel mentek keresztül; ugyanint: a' népnevelési kerületi választmányának törvényjavaslata, hogy a' mennyiben az arra kívántató költségek a' javaslat szerint aránytalanul nyomnák a' községeket, e' végre kivetendő fizetések egy orsz. pénztárba fizetessenek, hová a' tanítási alapítvány (fundus studiorum) azon része is, melly eddig is a' népnevelésre vala fordítandó, szinte foglaltatván, minden népnevelő onnan fizetessék továbbá, hogy az iskolatanító az illető községek által minden kijelölés nélkül szabadon választassék; nemkülönb, hogy a' tanítói nyugdíj alapja nevelésére, a' tanítók évdíjából száztul nem egy, hanem 2 forint vonassék le évenként; végre hogy a' vegyes községek egyesült iskoláira a' külön felekezetek kerületi választmányai alakitandó felügyelőség ügyeljen. A' kereskedési munkát több ágai pedig következőleg tárgyalattak: a' vámrendszer iránti javaslatra semmi észrevétel nem fordult elő; a' hitelintézetre nézve pedig, a' kölcsönveendő összegnek 200ftra leszálltatása 's emiatt a' kezelési költségekre fizetendő száztul 1/3ad részre emeltetni, az adósság-eltörlesztés után az adós-levelet érvénytelennek kimondatni, a' jószág értékének növekedése esetén, 10 évi idő köz után, a' hitelesen bizonyítandó új érték felére új kölcsönt adatni, a' hitelintézeti tisztviselőket aránylagos vagyoneértékkel bírónak 's egyiket a' másikért felelőssé tenni, a' vidéki, kivált szegényebb kölcson venni kívánók és kamatszédők könnyebbségére az ország több vidékein ügyviselőseket állíttatni, végre az igazgatóságnak bérmentes levelezhetést tulajdoníttatni kívánunk. A' segybank iránti véleményét pártoltatik. A' műgyetemben az előkészületi osztályt, mennyiben az ott taníttatni javasolt tudományokra minden kezdő taníttatni szokott, 's vidékieknek azokért sok költséggel járna gyermekeiket Pesten tartani, egy évre szállíttatni akarjuk 's egyszersmind ha a' bevételní kívánók az abban taníttatni kellő tudományokból vizsgálatot állnak ki, azon osztályba vétessenek, mellybe alkalmasoknak találattak. Közlekedési eszközök tárgyában a' kerületi választmány nézetétől ezekben tértünk el teljesen: ha két törvényhatóság az országos útvonal iránt megegyezni nem tudna, az országos munkák igazgatósága állapítsa meg, a' marhás jobbágy olly erővel álljon ki utkésztésre, millyennel magának dolgozik, felvidékeken gyakran lehetlen levén két marhával a' dolgozás; továbbá a' zsellér nem 2, hanem 4 napot dolgozzék; ekkor szóba jött az is, hogy az alszellek sem hagyathatnak igazságosan ki az utkésztés és igazítás alól, de ez iránti intézkedés akkorra hagyatott fel, mikor a' javaslat szerint a' szabadosak 's egyéb nem nemesek illetősége fog meghatározatni; kívánjuk azt is, hogy Debreczentől kezdve, a' Pestről Gallicziába vezető országos útvonallal összekötendő ut, a' mennyiben az felső Magyarországnak az alsóval legfőbb közlekedési vonala, szinte országosnak állapíttassék meg 's országos erővel építtessék; végre, hogy a' közlekedési eszközök létesítése végett szükséges kisajátítások választott bíróság által itéltesse el, a' nyilvános örökös módja szerint. A' Dunaszabályozás a' harminczadok elintézéséig elhalasztatik; az országos pénztár feletti javaslat tárgyalása pedig a' finansialis választmány munkálata megérkezéseig. Zilah városra nézve a' kerületi választmány véleménye pártoltatik; a' szepesi XVI városi kerületnek és Turmezőnek a' megyékszavazata kettőztetése mellett egy egy szavazat adatik, a' jász kun és hajdu kerületek iránti választmányi javaslat szinte elfogadtatik, valamint a' szabad községeknek megyei gyűléseken leendő képviseltetése iránti vélemény is; kísérleti börtön nem pártoltatik; a' részek visszacsatoltatása tárgyában kelt kir. leirat felolvastatásakor tételt azon indítvány, hogy az orsz. bizottságok minden országgyűlésre tudósítást tenni közeleztessenek, ha kiküldetésüket nem végzik is, elfogadtatott. A' vegy. házasságok tárgyában érkezett újabb kir. leirat, a' benne kifejezve levő lelki ösméret szabadság 's tükéletes visszönosság feletti örömmünk nyilvánítása mellett, azon feltételekkel fogadtatott el, hogy az illy házasságokat mindig a' vőlegény papja küsse össze 's a' gyermekeket az keresztelje; továbbá, hogy a' szülék valamelyikének a' netalán kötött egységgtül visszalépések, úgy szinte ha azok meghalván, ez iránti szándékuk nem tudatik, mindenkor az apa vallásában neveltesse, végre hogy nemesek a' politikai vagy törvényes

uton gyakorlandó, kényszerítés távolíttassék el a' kötött egységre kötelezés iránt, hanem minden papi befolyás is rekesztessék ki. A' magyar gazdasági egyesület országosítása pártoltatik; Biharmegye ajánlása következtében a' zsidók polgárosítása feltételei kidolgozására, 's azok nyilatkozata kivételére: ha vajjon akar-nak é valósággal mind a' keresztény társasághoz vallásuk lényegét nem érdeklő 's őket a' keresztényektul elszigetelő szokásaik módosításával, közeledni, mind a' magyar nemzetiséghez simulni? orsz. választmány kiküldetését ohajjuk, nem tartván czélszerűnek illy fontos tárgyat csak mellékesen eldöntetni; valamint az orvosokra és sebészekre, kikhez hasonló, miveltségre nézve köztük sokan találattak, kivételesen sem. Hont és Középszolnok a' telekdij-e fogadásra szólítván fel, ez iránti utasítás-adás a' finansialis választmány munkálata tárgyalására halasztatott; Szathmárnak az országgyűlési ifjuságot zaboláztatni kívánó levele már az Uray Bálint dolgában érkezett kir. leiratra e' tárgyat érdeklő utasításunk levén, tudomásul vétetett; Aradnak új katonai kihágást tudató levele folytában, azok fenytetésére már anyautasításunkban meghagyott szigorú törvény szorgalmazása újra elhatározatott; Zabolcsnak a' viszons tüzkár biztosítási intézet szabályit meghozó levele nálunk is alkalmat adott, e' legelsőben is megyénkben megpendíttetett, de másutt hamarabb sikerbe léptetett kiszámíthatlan hasznú intézet ügye fölelevenítésére 's a' tovább teendő i r á n t véleményadásra küldött választmány kinevezésére. Sz. K. Kassa városnak a' váltótörvényseket keblébe áttétetni kéré fölszólítása pártoltatik; b. Wildburg Szepes, Paget János pedig Zabolcsmegye ajánlatára, amaz egész, ez féldij mellett, országgy. szavazat nélkül honfiaknak bevételnek; Gömörmegye főispán helyetteseszkfoglalására küldöttséget nevezttünk. (Vége köv.)

Gömörmegye évnegyedes közgyűlése jun. 10-kén napján főispánhelytartói elnöklet alatt vette kezdetét. Az első napot nagy részben törvényszéki ítéletek hirdetése foglalta el; következtek a' főkormányzéki parancsok, mellyek közül egy helytartósági, eddigi szokott címét megyénk által megadatni rendelé. Alispáni jelentés szerint az elmulasztás csupán jegyzőinké volt, kik alispáni figyelmeztetést e' részben nem fogadtak el. Jegyzőinknek pedig a' czimetezzel is kevesbűl írás okából, röviditniök kelle — mert általános panaszk, hogy urfi írnoakaiknak parancsolni nem tudnak, 's némelyiknél a' köz és sürgeteg iratok két hónapos heverése sem rendkívüli. Ez napon figyelmet ébresztett egy megyebeli mészárosnak közbenjárás 's orvoslást kéré panaszsa, ki is mult hó elején Abauj megyében utazva, A. Szenden egy tehenet vásárolt, azt egyszersmind a' falusi előljárók kérelmére ugyanott levágta 's felmérte. Mérés közben dél előtt egy zsidó által, midőn a' részére mert hus árát kérné, arczul csapott; délután már kettő támadta meg és számos falubelinek összecsoportozása mellett is, véresen leverte 's pénztétul megfosztá. A' helybeli földessasszonyosság a' faluban hatalmas zsidóságmít a' két rabot, minden jó akarata hallel sem fogathatta el, azért is a' megfosztott kárvalottat írásbeli tanúsággal 's ajánlatával a' szomszéd F. Méréban lakos szolgabíróhoz utasítá. Ez biztató szavakkal kecsegteté 's rövid idő alatt bírói teljes elégtételt ígért. De a' harmadnapra megjelent kárvalottat, nyomban végrehajtott 12 p. forint bíróságolásával ürültebben bocsátá el magától, írásbeli bizonyítása szerint azon okbul, mivel a' megyei árszabásnál a' hust olcsóbban mérni merészlé! Gyűlésünk véleménye az volt, hogy olcsóbban, sőt ingyen is hust árulni 's adni hazánkban törvényesen megtiltva nincsen 's hogy a' megrablottnak pénzt visszaadati 's a' megveretett utasnak elégtételt szerezni — a' megbírságolásnál igazabb bírói tett lett volna. Abaujnak irtunk, nyomozásat 's választat érdekkel várjuk. Gyűlés másodnapján a' kir. biztosi munkálata leérkezett legfelsőbb parancs olvastatott fel, mi már hetek óta soknemű aggodás tárgya. Ebben, az erőszakosan meghaborított első követválasztás kicsapongásai vétkül tulajdoníttatnak a' volt első 's jelenleg kormányzó másod alispáninknak, mind az öt fő, két alszolgabíráinknak, vagy jegyzőinknek, 2. eskütt és hadi főpénztárnokunknak, mert a' nemes népet adományyal becsöditve, tisztviselői állásukkal meg nem egyeztethető ténynek előmozdítóji levének, mellyért is e' részben jövőre lelkisméretes eljárásra utasíttattak. A' kicsapongó köznemesekből, 12. tiszti vád súlya alá vetetett 's bírákul részrehajlatlan megyei törvényszék lön kegy. kinevezve. A' leirat fájdalomt okozott, 's legelső ormányzó alispánunk szólt fel 's köz elismerés igazoln látszott szavait, midőn keble isztaságára utalva — egyébiránt sem vádoltatva senkiül is — a' közvélemény sujtásának engedte által azt,

ki neki, — a' háborgó tettek 's népcsábítás rendszersített művében ártatlannak, — ez orvosolhatlan sebet okozá 's oka lön a' gömöri követválasztás bús követke-zéseinek. Közszeretetü alispánunkat egy érd. bíró váltá fel 's a' kir. biztosi iratok felolvastatását kívánva, ahöz képest akart az ártatlanokra nézve jegyzőkönyvi ovást tétetni. Néhányan azonban sérelmet látva a' kihalgattatás 's védelem nélküli legfelsőbb kárhoztatásban felírást sürgettek, mihez, véleményével főispáni helytartónk is járulván, az, csak könnyen határozattá is vált. Ez által minden kegy. megrovott tisztviselő ártatlannak állítatván, nem tudjuk, kit sujtson a' bunkós napokérti vád, 's ki volt az adóvali csábítás 's rendbontó lázadás nagymestere? mert a' bünper alá vetett 12 egyed jó gladiator volt ugyan, mégis, haa' vétekegyedül bennök találattat: „quidquid primores peccant splectuntur a' hivi. A' vitakozás bevégezve lenni látszatott a' kényes t. felett, mire D. P. tb. szót kívánt. Ezen ur volt a' 12ik aprilkor lázongó nép egyik hőse 's követe, millyen beszámítással? Isten előtt tudva vagyon. Egyébiránt mint tiszti alügyész munkás hivatalnok volt. Mielőtt szóhoz jöhetne, közte 's az elnök-helyettes közt, köv. sajtáságos conversatio keletkezett. Elnök: kihez vagyon szerencsém? D. P. Én D. P. vagyok. Elnök: táblabíró az ur? D. P. Igen. Elnök: tehát bíró urat figyelmeztetem, hogy a' végzést kimondván, azt tovább feszegetni nem lehet. D. P. Én más tárgyra nézve kívánok szólani. Elnök: Ugy tessék. R. F. tb. ugyan közbeszólólag megjegyzé, hogy az elnöki halk. nyilatkozás csupán magány-veleményként mondatván, a' tárgy nagyságához képest még szólni lehetne sőt kellene is, mindazáltal a' közgyűlési benevolum ez uttal elhangzott. Egyébkint D. P. felszólalására áll az a' r á b mondat: szólni ezüst, hallgatni arany. Egyik követünk állítólag öt sértő országos beszéde ellenében igazolá magát, mi sem ide tartozó nem volt, sem bizonyítható. Kérése elmellőztetett; más nap, ez érdemben ellenmondását nyujtá be, mi törvényes ovásul nem tekintethetvén, el sem fogadtatott. Országgyűlési 's megyei levelezések tárgyában csendesesen haladtunk a' jót, mi országos bizottságoztul jött, sok rostálás nélkül, magunkévá is tevők, városi rendezés, bánatörvény nevelés orsz. munkálatai, szó nélkül hagyattak jóvá. Olly megye vagyunk, melly inkább elfogad, mint alkot, gyéren kémlél, jóknak hiszen követeiben bizik. Az adó 's pénzügyi munkálatot azonban érdekel várjuk, mert buktunk bár, él bennünk hazánk szebb jövődjé feletti remény, 's az csak, a' haza szükségének köz felségelése, állandó 's tudésgeres adózás mellett virágozhatik fel. Követeink tál:unkra adák, hogy késő megjelenésükért a' tek. kir. tábla által megyénk a' törvényes 800 arany forintban elmarasztatott, közlék egyszersmind a' váratlan ítéletet. Volt szó elég ellene, mint vesztő felek ugyancsak beszélttünk pro domo nostra, feljebbviendjük az ítéletet, ha lehet, birtokon belül, okainkat ujabban is felsorolandjuk; mikép lehetetlen vala követet választanunk, kényszerítő belviszonyaink miatt; ez azonban a' bíróra alig tartozik; ha a' vizálcódó megyei nemesség háborog 's törvényt sért, a' hiba önmagában van 's méltán bünhődik. A' karhatalom-érti folyamodások azok, mellyek megyéinkben sok érdekszenvedélyt izgatnak fel. Ki a' folyamodó? kiért? ki ellen? mind szemügyre vétetik, a' közgyűlés itélőszékké változván által, mint ollyan, nem bir a' nagy eskütszék tulajdonságival. A' jogosságnak veszélyes 's szerepváltoztatás; a' karhatalom alkalmazása, bírói kény ellenmérlegeül, bizatott közgyűléseinkre, nem hogy bíráskodjunk, mi felett már bíró ítélt, a' tett ellen; hanem hogy jogos bírónak, külső szabadságot biztosító formák 's kellek megtartása mellett, a' törvény végbehajtására e-légséges hatalom adassék. A' bírói ítéletnek nem kell megtörpülni közgyűlés előtt, az csak feljebbvitel által rostálható. 'S méltányosság vagy könyör ezerte a' jogosságával nem mindig azonos. Ne cseréljük fel a' szerepeket. Általjában közgyűléseinkben észrevehető a' kel-lő komolyság 's méltóság hiánya, mi az ifjui habzó elem kellőnél nagyobb alkalmazásából következik. Et non omnia possumus omnes. Nyárádi E.

Spanyolország.

(Ujabb pénzsükség. Aggodás Hayti miatt.) A' madridi hatóságok mindent elkövetnek a' csend szilárd föntartására, melly et titokban lappangó bujtogatók mindenkép zavarni törekszenek. Különösen az örkatonaság altisztei okoznak sok bajt, kiket a' tulzók folyvást zendülésre izgatnak. E' mellett a' pénzsükség napról napra növekszik, 's a' kormány még csak nem is sejt eszközt, mellyel orvosolhatná e' bajt. A' királyné elultaztakor a' spanyol bank 12 milliót előlegezett 's most már ismét 20 milliót követel, miután a' hadministerség kiadásai egyáltalában nem akarnak csökkenni. A' lapok tetemes kölcsönt ajánlanak, melly minden bajt egyszer-

re szüntetne meg; illyent azonban csak olly vesztéséggel melletti kaphatna jelenleg a kormány, melly idővel még a mostaninál is nagyobb zavart szülnéne. Ehhez járul még az is, hogy 3 ptes státuskötelezvények, mellyek eddig még türhető lábón állottak, legujabban annyira csökkentek, hogy illy rossz állásukra még példa sem volt. — Ezenkül a haytli zavarok is nagy mértékben aggasztják a kormányt, miután az csakugyan elvitatlan igazság, hogy Spanyolországnak inkább van ott hatályos befolyása és illetőleg avatkozására joga, mint a francia kormányának.

Anglia.

(Észrevételek O'Connell fogsága körül. Részletek Miklós czár londoni látogatásáról.) O'Connell tehát elítélték 's e' szerint az angol kormány befejezte az irlandi 3 felvonásos dramát; az elsőt a tarahilli gyűlés képezte, a 2ikat O'Connell pöre 's a 3ikat bebörtönöztetése. Mi fogja ezt követni? az még a' jövendő méhében rejlik. Azonban, minden esetre szenny marad Angliában az a tény, melly szerint olly embert itélt el öszveesküvés miatt, kinek minden lépése nyilvános és törvényes volt, 's ki erőszakot soha nem követett el, és száz meg száz ezreket folytonos tiszteletben bírt a törvények ellenében megtartani. Sőt mi több, elítéltetésire a kormány mind olly férfiakat szemelt ki, kik nemcsak megrögzött orangisták, hanem egyszersmind O'Connell személyes ellenségei, kik annyira mentek részrehajlá-

sukban, hogy az elítélteket rögtön elzárták, mielőtt még folyamodásikat a felsőház elibe nyújthatták volna. Egyébiránt minden jogtalanság többnyire saját keblében hordozza büntetésit, 's úgy látszik, mikép e régi tapasztalás ez esetben is be fog bizonyulni; mert a repealadó még soha nem emelkedék olly magosra, mint a legközelebb mult hétkben; sőt még az is valószínű, hogy O'Connell elfogatása nemcsak törvényhozási, hanem egyszersmind végképi elváltást okozand Anglia és Irland közt, mert midőn egész 8 milliónyi nemzet annyira el van keserülve, hogy többé nem zajong, hanem mélyen hallgat, 's csak szikrázó szemei árulják el a keblében dúló szörnyű vihart, akkor a legrosszabbnak bekövetkezésétől tarthatni. Illy állapotban most Irland. Midőn O'Connellt börtönbeviték, számos ezer ember csoportozott az utcán, kiknek arcain legszilajabb fájdalom 's kétségbeesésjelei mutatkoztak; O'Connell azonban ez egy szót „Csönd!” mennydörgé füleikbe, 's az egész roppant tömeg mélyen hallgatva követé őt a börtön udvaraiig. A kormány mindazáltal még most sem tágit, 's jól értesültek azt hiszik, hogy rövid idő múlva O'Brient, a repeal mostani fejt, szinte törvényszék elibe fogja idéztetni, mert nem igen banná, ha az értelmes vezérektől megfosztatott nép dühe kitörne, hogy azután erőszakkal hódíthassa meg a' zavargó társországot. Ezt a hatalmas Anglia kieszközölheti ugyan, de illy vérengző politika bizonyosan nem fogna dicsőségire válni. —

Miklós czár jun. Isején csakugyan Londonba érkezett, 's azóta folytonos ünnepélyek tárgya. Leereszkedő nyájas magaviselete élénk részvétet gerjeszt iránta. Eddig számos főrangú családot 's nevezetesebb intézetet látogatott meg, és jun. 11ikeig fog Londonban tartózkodni, hová Lajos Fülöp is váratik, 's amár francia lapok erről még semmi hivatalos hirt nem közlöttek. A' czár Londonbul egyenesen a' kissingeni fürdőbe fog utazni, és ez évben Bécsset alig látogatandja meg, hanem onnan Berlin felé sz. Pétervárbá fog utazni. Londoni látogatásának politikai oldala iránt még eddig mély csönd uralkodik.

Franciaország.

Soult nyilatkozata az algéri viszonyok ügyében.) A' követkamrai ülésben jun. 5kén Soult tábornagy az algéri kellemetlen híreket egész terjedelmökben valóknak nyilvánítá, jelentvén egyszersmind, mikép a' legujabb algéri események nagyobb erőfejlést parancsolnak, annyival is inkább, mivel Marokko csakugyan kihirdeté a' szentháborút 's jelenleg 15 ezer fegyveres áll a' francziákkal szemközt. A' francziák összes hadereje Afrikában mintegy 96 ezerre megy; nagy részét azonban örállomások foglalják el, 's így e' számot mindenesetre szaporítani kell, főkép miután Aumale hg meggondolatlan tettei néhány érzékeny vesztéséget okoztak, kiknek következtében már hire jár, hogy a' kormány viszsza fogja szólítani a' fiatal hget. Soult előterjesztésire a' kamra a' költségpótlékat azonnal megajánlotta.

ÉRTESÍTŐ.

Puszták és más haszonvételek árverése.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár rendeléséből a' megürült kalocsai érseki urodalmi tisztség részéről közhírré tétetik: hogy az alább megnevezett haszonvételek és puszták 1844dik évi sept. hó 10d. 's több következő napjain, Kalocsán a' praefectoralis írószobában fognak árverés útján haszonbérbe a' többet ígérőknek — a' helyben hagyási jognak a' n. mgu m kir. udvari kincstár részére leendő fentartása mellett adatni.

A' kalocsai kerületben:

A' kalocsai szállásokon bor- és pálinkamérés joga: Alsó-mégyen, Homok Mégyen, Hillyén, Foktó helységben a' helybeli mézárszék; Miske helységben a' helybeli mézárszék 8 hold szántófölddel; urodalmi ház bolttal és szabad kereskedéssel és sóárolás, Bonyiszló helységben: a' helybeli vendégfogadó, husvágás és mérés joga az új Duna vágásnál levő korszóldi csárda; bonyiszlói szállásokon bor- és pálinkamérés joga. Puszták és majorságok: Bakodi pusztában 438 holdat tevő szántóföldek; Bakodi koresma és Csepreg nevezetű 241 holdnyi nagyságú sziget; Bék 199 hold; Kis-Berke 412 hold; Halász 303 hold; Maresa 39 hold; Nagyharta 5802 hold; Nagyharta pusztában levő szőlők közt találtató 22 hold szántó- 34 hold kasz. földek; Nagy-Nána 127 hold; Szalmahéj 54 hold; Sajtó 60 hold; Szent-király 4799 hold; Zasztó 150 hold terjedésű puszták.

Hajósi kerületben:

Hajós városában a' helybeli mézárszék 30 hold szántó- és 12 korsi szénát termő kaszáló földek; a' Hajósi határban levő halászat; Nádudvar helységben a' helybeli mézárszék 18 hdbul álló féltelkkel; Sükösdön a' husvágás és mérés joga; Kélesi tóban halászat; Uildi pusztán 891 holdnyi szántóföld; Kélesi pusztán 90 1/2 hold szántóföld; Molnár-szigetben 2 1/2 hold szántóföld 's 36 1/2 hold kaszáló; Süküdi határon 3 telekből álló szántó- és kaszáló földek.

Szent-Istváni kerületben:

Szent István helységben a' helybeli serház szárazmalommal pálinkafőző-házzal, helybeli vendégfogadó, helybeli mézárszék 31 hold földdel, urodalmi dunai szítás mlom, a' dunai alsó halászat Csanád helység határa felső részétől kezdve Szeremlye helység alsó határai a' Dunában 's annak ágaiiban ugy az urodalmat illető Duna folyásán kívül levő vizekben, valamint a' esik- és tekenősbéka-fogással a' nádályokat kivéve Sz. Istváni határban az ó-panduri Dunaparton 170 □ ölü kertecské az ó-panduri koresma; Szeremlye helységben helybeli mézárszék a' Dunarév ottani fogadó bor- és pálinkamérés jogával; a' Réti pusztán gyakorlandó mézárjegesi jog a' Réti pusztán birkahusvágási jog vagy is kozara; Csávoly helységben a' helybeli mézárszék egy egész telek földdel; Sumár nevű 277 hold föld;

Csanád helységben a' husvágás és mérési jog.

A' bácsi kerületben:

Az árverés tartatni fog Bács városában 1844. évi sept. hó 4kén a' tisztartói lakon.

Bács városában a' bácsi serház, pálinkafőzés mérés és szárazmalommal; a' helybeli mézárszék egy egész telek földdel Bács városa határán, a' mosztongai halászat, a' bácsi urodalom a' piócafogás joga; Bács-ujfalu helységben helybeli vendégfogadó, helybeli mézárszék 40 hold szántó 's 28 h. kaszáló-földdel 's az urodalmi szárazmalom; Dérony helységben helybeli vendégfogadó, helybeli mézárszék 6 boglya szénát termő kaszálóval; Déronyi mosztongai halászat; Lesicsi pusztai halászat; Kruskováci koresma bor- és pálinkamérés jogával; Perlanczai koresma bor- és pálinkamérés jogával.

Melly árverésre a' kitett napokon a' haszonbérleti kívánók szükséges bánátpénzzel ellátva illendően meghívotnak. A' feltételek Kalocsán a' praefectoralis írószobában és a' kerületi tisztartói uraknál az árverésre kirendelt határnapok előtt is megtekinté htvén. 1—3

Gőzhajók júniusi járása

Bécs és Pozsony közt: „Duna” nevű gőzös indul naponként reggeli 6 órakor Pozsonybul Bécsbe és visszaindul ugyanazon napon délutáni 4 órakor Bécsből Pozsonyba. Pestről Pozsonyba és Bécsbe mindennap reggeli 7 óra 's 10 perczkor. Pestről Mohács's Eszékre minden esütörtökön reggeli 4 ó r a k o r. Továbbá: Pestről Zimony- és Drenkovába minden kedden és pénteken reggeli 4 ó r a k o r. Pestről Giurgevo's Galaczon át Konstantinápolyba oláhorsz. oldalon jun. 14 és 28án; Pestről Viddin, Rustuk és Galaczon által törökorsz. oldalon Sztambulba jun. 7 és 21én. Végre Pest, Buda és Ó-Buda közt jár napközben minden két órában Buda gőzös minden nap.

A' Pestről Pozsonyba és Bécsbe menő gőzösek a' Buda városi lakosok kényelme végett ezental a' bomba-térnél megállnak 's ott a' t. ez. utazókat felveszik. A' nagyobb pogyászokat egy nappal előbb Pesten az ügyszobában tétetvény mellett kell feladni, 's haesak lehetséges, az utjegyeket is ott váltani. Pesten junius 1sójén 1844. A' Gőzh. hiv.

Hirdetvény.

A' nm. magyar udv. kamra részéről hozatott végzés következtében a' sóvári kir. sóbányai foigazgatóság által ezennel közhírré tétetik, hogy f. eszt. jun. 28dik napján az herleini vagy is ugynevezett ranki fűrdő helységében hat egymást követő esztendőre, ugymint 1844. esztendő november 1só napjától egész 1850dik év octob. hónap 31ig bezárólag 's következő a' Keczer-Peklini koronai uradalomhoz tartozó kir. haszonvételek árverés útján haszonbérbe ki fognak adatni. 1) A' herleini (ranki) fűrdő, hol több

telemesen ömledező ásványos források találhatik, minden hozzá tartozandó épületekkel, fűrdőszobákkal, egy jó téres és szép tánc- 's ebédlő-teremmel, koresmáltatási és husmérési joggal, azután 9 1/2 holdnyi szántófölddel és 8 3/4 holdnyi réttel együtt.

2) Licsérdi koresma és pálinkaház, szabadítalok és husmérési joggal, valamint 10 holdnyi szántófölddel és 4 holdnyi réttel.

3) A' mudróci koresma szabad italok és husméréssel, 1 1/2 holdnyi kerttel 25 1/2 holdnyi réttel.

4) Vörösvágási (Cserveniczai) egy kerekü malom 1 holdnyi szántófölddel és 3 1/4 holdnyi réttel.

Azok kik ezen haszonbérletbe részt venni akarnak, az 1só és 4dik pontnál azonban a' zsidók kizárának, valamint az 1só és 2dik pontnál a' nyilvános árverés mellett még írásba foglalt és bepecsételt ajánlatok (offertumok) is elfogadhatnak, — kötelesek

1) Az herleini (ranki) fűrdőért 85 ftból e. p. álló bánátpénzt, és 851 ftból álló biztosítékat az egyiránt kiküáltási ár mellett

2) A' licsérdi koresma és pálinkaházért 34 ftból álló bánátpénzt, és 335 ftból e. p. álló biztosítékat.

3) A' mudróci koresmáért 10 ftból álló bánátpénzt és 93 ftból álló biztosítékat.

4) A' vörösvágási malomért 5 ftból álló bánátpénzt, és 45 ftból e. p. álló biztosítékat, és pedig len bánátpénzt egy általában készpénzben, biztosítékat (cautio) azonban, mellynek is egy évi haszonbérrel egyenlőnek kell lenni, akár készpénzben és status-kő elezvényekben, vagy pedig len fekvő hitelesen megbecsült, a' biztosítéknak kétszeri árát érő, és minden betáblázástól ment javaknak lekötölezése által letenni; biztosítékat vagy kezesleveleket a' nők is kötelesek aláírni.

Mind az írásbeli ajánlatok, mind pedig len az árverési és szerződési föltételek iránt bővebb felvilágosítást lehet a' sóvári kir. sóbányai foigazgatósági valamint a' peklini kir. uradalmi írószobájában megszerezni. Sóváron, apr. 12iken 1844. évben. 2—3

Dunagőzhajói új állomások.

Az illető uradalmakbirtokosai szives hozzájárulásuk következtében a' dunagőzhajózási kormány czélszerűnek ítélte f. évi junius 20kától kezdve az adonyi 's Kalocsa városra nézve a' foktői partot ezental állapotási helyül tűzni ki a' gőzhajóknak, hol nemcsak utazók szállhatnak be és ki, hanem kocsik, árúk 's lovakkal is rakodhatni be és ki, mirül is ezen illendően értesítettik a' tisztelt közönség. 2—3

Napi renden levén a' hamis váltólevelek gyártása; alulirt, magam 's gyermekeim biztosítására, nemkülönböz jó lelki hitelevőimnek megnyugtatóására, ezennel ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy minden forgásban volt váltóimat (kivéve azon egyet, melly Delhaes Miklós ur rendeletére 1843dik évi October

2án 5000 pögfről kiadva általam elfogadtatott, mellynek azonban egy része már lefiztetett) magamhoz váltván, és így valamennyi váltói tartozásomat kifizetvén, — többé semmiféle váltólevelem, hol bármily kötelező minőségben, akár mint elfogadó, akár mint kibocsátó, akár forgató álnak, nincsen; és azért ha ezen ovásom 's nyilatkozatom ellenére bármilyen váltólevelek nevem alatt a' kár jelenteg léteznének, akár ezental ke' elkezdenélhetnének, — azokat ezental mind hanisaknak, álnokul utánozóknak és így érvényteleneknek nyilván kijelentvén, magam és családom megrontására koboltaknak nyilvánítom. Mely nyilatkozatomat tettes Pestmegye elébe ísterjesztvén, kötelesnek érzem magam ezt e' törvény szabta nyilvános uton is mindenkielő tudatni. Kelt Pesten jun. 15én 1844. Vadasi Jankovich Miklós 2—3

Ó es. 's apost. kir. fős a' szőregi kamrai urodalom számára építő 's urbéri mérnök-rendszerezést legk. elhatározni méltóztatott, ki egyszersmind a' szegedi kincstári épületekre ügyelend; dija leendő évenként: 690 pög for., 40 pozs. m. kétsz. eres, 6 öl tüzifa, írószerekre 10 fr., 6 öl tüzifa az iroda számára, 's uradalmon kívüli utazásoknál Xdik osztályu napdíj. E hivatalt elnyerni kívánók, építő, urbéri 's vízépítési gyakorlati mérnökismertelket tanúsító folyamodásikat hat hét alatt a' temesi kir. kam. jószágigazgatóságnál nyújthatják be. 3—3

Haszonbérlet.

Szathmár - Németi sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy f. e. julius aknos tartandó árverésen a' városban Szamos - folyó mellett levő serháza; főzés és mérhetés joga f. e. november 1től három évre haszonbérbe lézen kiadandó, a' midőn is 362 ft 36 3/4 kr. e. p. bánátpénzzel ellátva a' kivenni szándéklók meghívotnak. Kelt Szathmár - Németiben 1841 majus 4én tartatott tanács gyűlésből. 2—3

Megjelent. és Pesten Hartleben könyv-árusnál, Váczon pedig a' szerzőné kapható:

Az elmélet 's tapasztalattal Természettan

alaprajza, mellyet közhasználatra készített Schirrhuber Mórlecz kegyes szerzetbeli áldozópap, és a' váci püspöki lyceumban természettani oktató. I. kötet VIII. 's 230 lap. 3 rézmet-szettáblával, Ara 1 ft. 30 kr. ezüsten. — Ennek átvételével előfizethetni a' II. kötetre is, melly aug. elején hagyandja el a' sajtót, 2 ft. ezüsten. 2—3

Eladó kosok.

Perkátán Adonyhoz egy órányira Felmegyeében számfelötti, finom fajbeli 's hágtatásra még alkalmas kosok mintegy 100 db. minden órán szabad kézből eladók. Bővebben értesít a' helybeli urodalmi iroda. 3—3